

การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

THE STUDY OF TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT IN
AGRICULTURE COURSES TAUGHT IN SECONDARY SCHOOLS
OF KABINBURI DISTRICT, PRACHINBURI PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2559

KMITL-2016-ED-M-241-100

การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

THE STUDY OF TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT IN
AGRICULTURE COURSES TAUGHT IN SECONDARY SCHOOLS
OF KABINBURI DISTRICT, PRACHINBURI PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE STUDY OF TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT
IN AGRICULTURE COURSES TAUGHT IN SECONDARY SCHOOLS
OF KABINBURI DISTRICT, PRACHINBURI PROVINCE

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN AGRICULTURAL EDUCATION
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KINGMON GKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2016

KMITL-2016-ED-M-241-100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2016

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KINGMON GKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

The Study of Teaching and Learning Management
in Agriculture Courses Taught in Secondary Schools
of Kabinburi District, Prachinburi Province

นักศึกษา

นางสาวชไมพร น้อยศิริ

รหัสประจำตัว

56603268

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

ครุศาสตร์เกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.พรรณนิภา ศิวะพิรุณห์เทพ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลิ่นหอม	
รศ.ดร.พรรณนิภา	ศิวะพิรุณห์เทพ	
รศ.ดร.ปิ่นมณี	ขวัญเมือง	
ดร.ราตรี	ศิริพันธ์	
ผศ.ดร.สถาพร	ดีเยี่ยม	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ

13 กรกฎาคม 2559 เวลา 10.30 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติยพงศ์ มะโน)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ 19 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

นักศึกษา

นางสาวชไมพร น้อยศิริ

รหัสประจำตัว

56603268

ปริญญา

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชา

ครุศาสตร์เกษตร

พ.ศ.

2559

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.พรรณนิภา ศิวะพิรุฬห์เทพ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี 2) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร และข้อเสนอแนะของครูเกษตรในการจัดการเรียนการสอน 3) ศึกษาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ ครูผู้สอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 5 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์สรุปอุปนัย ผลการศึกษา พบว่า

สภาพทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอกบินทร์บุรี 5 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน ขนาดกลาง 1 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน ทุกโรงเรียนมีครูผู้สอนวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนละ 1 คน มีพื้นที่สำหรับการทำการเกษตร 1 - 7 ไร่

การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดแผนการสอนงานเกษตรให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีในโรงเรียน ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนด้วยตนเองไม่มีการนำวิทยากรจากภายนอกเข้ามาช่วยสอนแต่ครูผู้สอนได้นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้จากภายนอก โรงเรียน 4 โรงเรียนใช้แผนการสอนสำเร็จรูป อีก 1 โรงเรียนมีการเขียนแผนการสอนเอง

ปัญหาและการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของครูเกษตรมีดังนี้ 1) ปัญหาด้านผู้สอน ครูเกษตรของโรงเรียน 4 โรงเรียน จบไม่ตรงสาขาวิชาที่สอน ขาดความรู้ ความชำนาญ และทักษะ วิธีการแก้ไขคือ ใช้ความรู้และทักษะจากการทำการเกษตรที่เคยทำผสมผสานกับการหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือและแหล่งอินเทอร์เน็ต 2) ปัญหาด้านผู้เรียนคือผู้เรียนขาดความสนใจ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน วิธีการแก้ไขคือ ใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน แล้วให้ลงมือปฏิบัติ 3) ปัญหาด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนคือ ผู้สอนไม่ได้เขียนแผนตลอดภาคการศึกษา เนื่องจากรับหน้าที่ในการสอนรายวิชาอื่น รวมถึงไม่เข้าใจในธรรมชาติของรายวิชา วิธีการแก้ไขคือ เตรียมการสอนเป็นรายสัปดาห์ โดยเตรียมการสอนจากคู่มือครูและแผนการสอนสำเร็จรูป 4) ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอนคือ ขาดสื่อการสอนที่เป็นของจริง สื่อไม่เพียงพอต่อการสอน ขาดสื่อชนิดที่มีต้นทุนสูง และสื่อมีความทันสมัยยากต่อการใช้งาน วิธีการแก้ไขคือ ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม นำสื่อที่มีในโรงเรียนมาประยุกต์ใช้ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอบถามวิธีการใช้สื่อจากผู้รู้ ผู้ชำนาญ 5) ปัญหาด้านการสอนและกิจกรรม ระยะเวลาไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูผู้สอนติดภารกิจอื่น วิธีการแก้ไขคือ ผู้เรียนทำใบงานสรุปเนื้อหาของใบความรู้ 6) ปัญหาด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น คือ ไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงของอำเภอภินทรบุรี เช่น ผักกระเฉด และข้าวโพดแหลมทองมาจัดการเรียนการสอนได้ เนื่องจากตัวผู้สอนเองไม่มีความรู้ ความชำนาญ และทักษะในการดูแล และสภาพพื้นดินไม่เอื้อต่อการทำการเกษตร วิธีการแก้ไขคือ ครูผู้สอนยังอยู่ระหว่างการหาวิธีแก้ไข

ข้อเสนอแนะที่ครูเกษตรต้องการในการจัดการเรียนการสอน คือครูผู้สอนวิชาเกษตรควรเป็นครูที่จบในสาขาวิชาเกษตรโดยตรง การเรียนการสอนวิชาเกษตรควรเน้นในด้านทักษะ คือผู้เรียนต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by doing) ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่ออ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	The Study of Teaching and Learning Management in Agriculture Courses Taught in Secondary Schools of Kabinburi District, Prachinburi Province
Student	Ms. Chamaiporn Noisiri
Student ID.	56603268
Degree	Master of Science
Program	Agricultural Education
Year	2016
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Panneepa Sivapirunthep

ABSTRACT

This research were aimed to 1) study general information of the subjected secondary schools of Kabinburi District, Prachinburi Province; 2) explore the management of instruction and study on agricultural subject, problems & solutions of the managment, and suggestions which agricultural teachers needed; and 3) investigate the use of local resources for the management of instruction and study on agricultural subject. The samples of the research was agriculture teachers included five secondary schools in Kabin Buri District, Prachin Buri Province. The instruments for collecting data were data reports as well as interview forms. The data were analyzed by Analytic Induction. The results indicated as follows:

The general conditions of the five targeted secondary schools in Kabin Buri District could be assorted into three small schools, one medium school, and one big school. Each of these schools contained only one agricultural teacher. Despite the vast areas of the schools, their spaces for agricultural activities were very limited at merely one to seven rais.

In term of the management of instruction and study on agricultural subject, which was part of the course related to occupations and technology, each individual school set agricultural lesson plans to be in accordance with its own available resources. The teachers arranged instruction and study by themselves. No invitations for external guest speakers/lecturers. The teachers took students to learning sources outside the schools. There were four schools that used ready-made lesson plans while the teacher of the other school wrote agricultural lesson plans.

The problems and the solution of the management of instruction and study on agricultural subject among the teachers were discovered. 1) In the aspect of the teachers, the agricultural teachers of the four schools did not graduate from agricultural field, thus lacked of agricultural proficiency and skills. The solution was that they applied their knowledge along with skills according to their own agricultural experiences, combined with extra learning from books and the Internet. 2) The problem in view of students was that they were not interested in this particular subject and no enthusiasm to study. The teachers, therefore, utilized various instructional media to attract students, and then guided them to practice. 3) On to the problem of lesson plans, the teachers did not write those plan for the whole semesters because they were assigned to teach other subjects as well. Furthermore, they did not truly realize the nature

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

of agricultural subject. To solve this problem, the teachers prepared weekly lessons based on manuals for teachers as well as ready-made lesson plans. 4) Regarding instructional media, several issues were found. To illustrate, there was a shortage of real instructional media; the available media were not sufficient for teaching; no high-cost media; and some current advanced media were too difficult to be used. Hence, the teachers advised students to work as teams; applied existing media of the schools; and asked for directions from media experts. 5) For the problem of instruction and activities, there was not enough time for agricultural instruction and study due to other missions of the teachers. The solution was that students concluded/summarized their knowledge on report papers. 6) Concerning the use of local resources, the teachers could not exploit famous local resources of Kabin Buri District for their agricultural class. Water mimosa and Laem Thong corns, for instance. That was because the teachers themselves did not have any knowledge, and were neither specialized in the management nor control pertaining to this matter. Moreover, the soil of the schools was not appropriate for cultivation. So far, the teachers have been trying to find proper solutions.

Here are the possible suggestions which agricultural teachers needed for the management of instructional and study. First, agricultural teachers should graduate from the direct field of agriculture. Next, agricultural lessons should focus on skills or “learning by doing” more than usual.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์จาก รศ.ดร. พรรณิภา ศิวะพิรุฬห์เทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอทับปุดบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในขั้นตอนสุดท้ายจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณแม่ พี่ชาย และเพื่อนๆ ที่คอยให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ และขอมอบความดีนี้ให้แก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดที่ให้คำปรึกษาให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือจนประสบผลสำเร็จ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ชไมพร น้อยศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญภาพ.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์.....	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.....	7
2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	11
2.3 การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษา.....	14
2.4 การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร.....	20
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการงานวิจัย.....	28
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	28
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	31
4.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียนและข้อมูลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	31
4.2 การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ปัญหา การแก้ไขปัญหาและ ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในการจัดการเรียนการสอน.....	33
4.3 การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร.....	42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตัด VI อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	44
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	44
5.2 อภิปรายผล.....	47
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	51
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	57
ภาคผนวก ก โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี คำอธิบายรายวิชา และโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน.....	58
ภาคผนวก ข กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร.....	82
ประวัติผู้เขียน.....	86

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตัดVIอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว.....	19
4.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน 5 โรงเรียนในอำเภอกบินทร์บุรี.....	31
4.2 ข้อมูลของครูผู้สอนวิชางานเกษตร ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	32
4.3 การจัดการเรียนการสอนงานเกษตรในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอกบินทร์บุรี.....	33
4.4 การจัดการเรียนการสอนงานเกษตรในรายวิชางานเกษตรของ โรงเรียนกบินทร์วิทยา.....	34
4.5 ปัญหา การแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน วิชางานเกษตรของครูเกษตร.....	35
4.6 ข้อเสนอแนะของครูเกษตรในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร.....	39
4.5 ทรัพยากรภายในโรงเรียน และภายในท้องถิ่นที่โรงเรียนใช้ ในการจัดการเรียนการสอน.....	42
ภาคผนวก ก. 1 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชางานเกษตร 1 โรงเรียนกบินทร์วิทยา.....	79
ภาคผนวก ก. 2 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชางานเกษตร 2 โรงเรียนกบินทร์วิทยา.....	80
ภาคผนวก ก. 3 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพืชสวนครัว 1 โรงเรียนกบินทร์วิทยา.....	81

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตั้ง VIII อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2.1 ความมุ่งหมายของการศึกษาเกษตรแต่ละระดับ.....	17
ภาคผนวก ข. 1 การจัดการเรียนการสอนงานเกษตร ในโรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง.....	83
ภาคผนวก ข. 2 การจัดการเรียนการสอนงานเกษตร ในโรงเรียนวังดาลวิทยาคม.....	84
ภาคผนวก ข. 3 การจัดการเรียนการสอนงานเกษตร ในโรงเรียนกบินทร์บุรี.....	84
ภาคผนวก ข. 4 การจัดการเรียนการสอนงานเกษตร ในโรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม.....	85
ภาคผนวก ข. 5 การจัดการเรียนการสอนงานเกษตร ในโรงเรียนกบินทร์วิทยา.....	85

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตัดXอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกที่ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 4)

เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้บรรจุงานเกษตรไว้ในหลักสูตรแกนกลาง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ในการจัดการเรียนการสอนงานเกษตรตามหลักสูตรแกนกลาง แต่ละช่วงชั้นมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันตามวัยของผู้เรียน สำหรับจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรปี 2551 มีดังนี้คือ 1) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัด และความสนใจของตนเอง 2) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน 3) มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา 4) มีทักษะในการดำรงชีวิต 5) มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ 6) มีความรับผิดชอบต่อสังคม 7) มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และ 8) มีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 21)

การจัดการเรียนการสอนสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัวนั้นได้บรรจุวิชางานเกษตรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ด้วยลักษณะและธรรมชาติของรายวิชานี้ เป็นวิชาที่ต้องจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างภาคทฤษฎีควบคู่กับภาคปฏิบัติ ซึ่งทิตสนา แคมณี (2548 : 26 - 27) อ้างถึง จอร์น ดิวอี้ (John Dewey) ผู้ให้แนวคิดปรัชญาการศึกษาเกษตร ว่าเป็นไปตามหลักปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ที่มีหลักการว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการกระทำจริง (Learning by doing) ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนงานเกษตรที่ดีจะต้องมีการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วโรงเรียนมัธยมศึกษายังมีอุปสรรคปัญหาต่างๆ มากมาย ที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกษาของ วัฒนะ สะดวก (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตร ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 12 พบว่า ครู - อาจารย์ผู้สอนวิชางานเกษตร มีจำนวนน้อย ขาดแหล่งน้ำ ไม่มีสถานที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ ไม่มีสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ขาดสื่อการเรียนการสอน และขาดงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้และยังส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้วิจัยในฐานะที่จะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี รายวิชางานเกษตร ในระดับมัธยมศึกษา ของจังหวัดปราจีนบุรี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อที่จะได้ทราบถึงสภาพปัจจุบันของครูผู้สอนวิชางานเกษตรว่ามีการบริหารจัดการการเรียนการสอนอย่างไร มีปัญหาและมีแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอย่างไร อีกทั้งมีการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ซึ่งข้อมูลที่จะได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยและครูผู้สอนวิชางานเกษตรได้ทราบถึงแนวทาง และการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี รายวิชางานเกษตร สามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและได้ประโยชน์สูงสุดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และข้อเสนอแนะของครูเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
3. เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ปัญหา การแก้ไขปัญหา ข้อเสนอแนะของครูเกษตร และการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน วิชางานเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยแบ่งประเด็นหัวข้อในการศึกษาดังนี้

1.3.1.1. ข้อมูลโรงเรียน

1.3.1.1.1 จำนวนนักเรียน

1.3.1.1.2 จำนวนครู

1.3.1.1.3 จำนวนครูเกษตร

1.3.1.1.4 ขนาดพื้นที่ของโรงเรียน

1.3.1.1.5 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

1.3.1.1.6 ข้อมูลของครูผู้สอนวิชางานเกษตร

1.3.1.2. การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

1.3.1.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัวของ มัธยมศึกษาปีที่ 1-3

1.3.1.2.2 คำอธิบายรายวิชาและรายละเอียดวิชางานเกษตรของ มัธยมศึกษาปีที่ 1-3

1.3.1.2.3 แผนการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของ มัธยมศึกษาปีที่ 1-3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1.3. ปัญหา การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนงานเกษตรและ
ข้อเสนอแนะของครูเกษตร

1.3.1.3.1 ด้านครูผู้สอน

1.3.1.3.2 ด้านผู้เรียน

1.3.1.3.3 ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน

1.3.1.3.4 ด้านการใช้สื่อการสอน

1.3.1.3.5 ด้านการสอนและกิจกรรม

1.3.1.3.6 ด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น

1.3.1.3.7 ด้านผู้บริหาร

1.3.1.3.8 ด้านผู้ร่วมงาน

1.3.1.3.9 ด้านผู้ปกครอง

1.3.1.4 การใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

1.3.1.4.1 ทรัพยากรที่มีในโรงเรียน

1) บุคลากรในโรงเรียน

2) งบประมาณ

3) อาคารสถานที่

4) สื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน

1.3.1.4.2 ทรัพยากรท้องถิ่น

1) วิทยากรในท้องถิ่น

2) สื่อการเรียนการสอนในท้องถิ่น

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2.1 ประชากรใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิชางานเกษตรระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วยครูจากโรงเรียนมัธยมของ 7 อำเภอ คือ
อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอบ้านสร้าง อำเภอประจันตคาม อำเภอศรีมหาโพธิ
อำเภอศรีมหาโสธร รวมทั้งหมด 20 โรงเรียน ครูผู้สอนวิชางานเกษตรทั้งหมด 22 คน

1.3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิชางานเกษตรระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอกบินทร์บุรี ทั้งหมด 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนลาดตะเคียน
ราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม โรงเรียน
กบินทร์วิทยา ครูผู้สอนวิชางานเกษตรทั้งหมด 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

1.3.3 ขอบเขตด้านสถานที่และเวลา

สถานที่ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
ทั้งหมด 5 โรงเรียน ได้แก่

1) โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง

2) โรงเรียนวังดาลวิทยาคม

3) โรงเรียนกบินทร์บุรี

4) โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม

5) โรงเรียนเรียนกบินทร์วิทยา

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ เดือนมิถุนายน 2558 – กุมภาพันธ์ 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 นิยามศัพท์

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ที่มีการจัดการเรียน การสอนวิชาแกนกลาง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากครูผู้สอนวิชาแกนกลาง จาก 5 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง
2. โรงเรียนวังดาลวิทยาคม
3. โรงเรียนกบินทร์บุรี
4. โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม
5. โรงเรียนกบินทร์วิทยา

ขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง ขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเกณฑ์ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งได้ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ (รวมขนาดใหญ่พิเศษ) หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

ขนาดพื้นที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง ขนาดพื้นที่ทั้งหมดโดยมีหน่วยเป็นตาราง เมตร ตารางวา หรือไร่ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทั้ง 5 โรงเรียน

วิชาแกนกลาง หมายถึง วิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัวตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง ขนาดพื้นที่โดยมีหน่วยเป็นตารางเมตร ตารางวา หรือไร่ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาแกนกลางเฉพาะภาคปฏิบัติ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทั้ง 5 โรงเรียน

คำอธิบายรายวิชาแกนกลาง หมายถึง ข้อมูลรายละเอียดในรายวิชาแกนกลาง ของแต่ละโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาแกนกลาง หมายถึง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนวิชาแกนกลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ครูผู้สอนวิชาแกนกลาง หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาแกนกลาง ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด ปราจีนบุรี

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่ศึกษารายวิชาแกนกลางระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สื่อการเรียนการสอนในท้องถิ่น หมายถึง อุปกรณ์ทางการเกษตร เครื่องจักรกลทางการเกษตร ต้นพืช ตัวสัตว์ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร สถานที่ทำการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์

ทรัพยากรในโรงเรียนที่ใช้ในการสอนวิชางานเกษตร หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นซึ่งเป็นปัจจัยในการดำเนินงานภายในโรงเรียน ได้แก่ อาคารสถานที่ บุคลากรงบประมาณ สื่อการเรียน ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทรัพยากรท้องถิ่นที่ใช้ในการสอนวิชางานเกษตร หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นตลอดจนบุคลากรในท้องถิ่น วิทยากรในท้องถิ่น นักวิชาการ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานทางการเกษตร แหล่งศึกษาเรียนรู้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐ และเอกชนที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบสภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของวิชางานเกษตร
2. นำสภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหา และการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรให้ดียิ่งขึ้นไป
3. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ในด้านงบประมาณ บุคลากร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอน การจัดสรรพื้นที่ในการทำการเกษตร ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
- 2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 2.3 การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษา
- 2.4 การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 4 - 22) ได้กล่าวว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดรายละเอียดสำคัญดังต่อไปนี้

2.1.1 วิสัยทัศน์ของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.2 หลักการของหลักสูตร

2.1.2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.1.2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

2.1.2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.1.2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่โครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.1.3 จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.1.3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.1.3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.1.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ

2.1.4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2.1.4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม

2.1.4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

2.1.4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

2.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

2.1.5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2.1.5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

2.1.5.3 มีวินัย

2.1.5.4 ใฝ่เรียนรู้

2.1.5.5 อยู่อย่างพอเพียง

2.1.5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

2.1.5.7 รักความเป็นไทย

2.1.5.8 มีจิตสาธารณะ

และสถานศึกษายังสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเองได้อีกด้วย

2.1.6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับสูงที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

2.1.6.1 ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)

2.1.6.2 ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

2.1.7 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสารการเรียนรู้ ดังนี้

2.1.7.1 กลุ่มภาษาไทย เน้นความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

2.1.7.2 คณิตศาสตร์ เน้นการนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

2.1.7.3 วิทยาศาสตร์ เน้นการนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิววิเคราะห์

คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่โรงเรียนใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.7.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เน้นการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก อย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

2.1.7.5 สังคมศึกษาและพลศึกษา เน้นความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพ พละนาถัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต

2.1.7.6 ศิลปะ เน้นความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

2.1.7.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เน้นความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

2.1.7.8 ภาษาต่างประเทศ เน้นความรู้ทักษะ เจตคติและวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศ ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ

2.1.8 ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ

2.1.8.1 ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรมโดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.1.8.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัด และความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำรงชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อ

2.1.8.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ มีทักษะ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

2.1.9 การจัดเวลาเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดเวลาเรียนในแต่ละระดับชั้นไว้ดังนี้

2.1.9.1 ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง รวมเวลาเรียนทั้งหมดไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี โดยสามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่กำหนด

2.1.9.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต รวมเวลาเรียนทั้งหมดไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี

2.1.9.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน คำนวณน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต รวมเวลาเรียนทั้งหมดไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง/ปี ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 3 ปี

2.1.9.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

ระดับประถมศึกษา	รวม 6 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	รวม 3 ปี	จำนวน 45 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	รวม 3 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง

สรุป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 180) ได้กล่าวว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข

2.2.1 สาระสำคัญในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและ การศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.2.1.1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

2.2.1.2 การออกแบบและเทคโนโลยี เป็นสาระเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี สร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการ หรือเพิ่ม ประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

2.2.1.3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยี สารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาข้อมูล การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือการ สร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.2.1.4 การอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และ เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

2.2.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหา ความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของ เครื่องใช้ หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทาง สร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้น ข้อมูลการเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

สาระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 215 - 217) ได้กำหนดคุณภาพ ผู้เรียนตามความมุ่งหวังกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อ มุ่งเน้นให้เกิดความเข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัย การทำงานที่เสียสละ มีคุณธรรม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีความคิดสร้างสรรค์ ในการแก้ปัญหาหรือสนอง ความต้องการ เข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพ การมีเจตคติที่ดีต่อและเห็นความสำคัญของการประกอบ อาชีพ วิธีการหางานทำ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการมีงานทำ วิเคราะห์แนวทางเข้าสู่อาชีพ มีทักษะ พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ต่ออาชีพที่สนใจ และประเมินทางเลือก

เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น เมื่อผู้ยืมได้เห็นว่าเอกสารฉบับนี้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน หรือมีข้อผิดพลาดประการใด กรุณาแจ้งให้ทราบโดยเร็วที่สุด และขอสงวนสิทธิ์ในเนื้อหา ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งหวังให้เกิดความเข้าใจวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ การทำงานร่วมกัน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา และทักษะการแสวงหาความรู้ ทำงานอย่างมีคุณธรรม และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน มีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัดและสนใจรวมทั้งมีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 36 - 42) ได้กำหนดเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับวิชางานเกษตรที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ซึ่งเน้นทักษะกระบวนการในด้านต่างๆ ได้แก่

1. กระบวนการกลุ่ม กระบวนการในการทำงานกลุ่ม มีขั้นตอน ดังนี้ การเลือกหัวหน้ากลุ่ม การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของงาน วางแผนการทำงาน แบ่งงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน

2. การดำรงชีวิต เป็นการทำงานในชีวิตประจำวันเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่ว่าด้วยงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ และงานอื่นๆ

3. การทำงานเพื่อการดำรงชีวิต เป็นการทำงานที่จำเป็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวและสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจ และภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง

4. คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และลักษณะนิสัยในการทำงาน ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ เสียสละ ยุติธรรม ประหยัด ขยัน อดทน รับผิดชอบ ตรงเวลา รอบคอบ ปลอดภัย คุ้มค่า ยั่งยืน สะอาด ประณีต มีเหตุผล มีมารยาท ช่วยเหลือตนเอง ทำงานบรรลุเป้าหมาย ทำงานถูกวิธี ทำงานเป็นขั้นตอน ทำงานเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ รักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

5. ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน การสังเกต การวิเคราะห์ การสร้างทางเลือก และการประเมินทางเลือก

6. ทักษะการจัดการ ความพยายามของบุคคลที่จะจัดระบบงาน (ทำงานเป็นรายบุคคล) และจัดระบบคน (ทำงานเป็นกลุ่ม) เพื่อให้ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ทักษะกระบวนการทำงาน การลงมือทำงานด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้นการฝึกวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการทำงานเป็นรายบุคคล และการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การวิเคราะห์งาน การวางแผนในการทำงาน การปฏิบัติงาน และการประเมินผลการทำงาน

8. ทักษะการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานอย่างมีกระบวนการตามขั้นตอนการทำงาน และฝึกหลักการทำงานกลุ่ม โดยรู้จักบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม มีทักษะในการฟัง - พูด มีคุณธรรมในการทำงานร่วมกัน สรุปผล และนำเสนอรายงาน

9. ทักษะการแสวงหาความรู้ วิธีการและกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาข้อมูลความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องหรือเนื้อหานั้นๆ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า การรวบรวม การสังเกต การสำรวจ และการบันทึก

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข

2.3 การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษา

รมณีย์ อาภาภิรม (2531 : 1 - 11) ได้กล่าวว่า การสอนวิชางานเกษตร (Instruction in agricultural subject) หมายถึง การทำให้เกิดการเรียนรู้ในวิชาชีพเกษตร ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนวิชาเกษตรกรรมนั่นเอง การสอนวิชาเกษตรที่ประสบผลสำเร็จนั้น ครูเกษตรต้องสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนได้ครบทั้งสามด้านตามที่ Bloom ได้จัดแบ่งไว้ คือ

1. พุทธิพิสัย หรือภูมิปัญญา (Cognitive domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นความรู้ ความคิด เช่น หลังจกสอนเรื่องวิธีการและขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชแล้ว ผู้เรียนเกิดความรู้เรื่องนี้จากที่ไม่เคยรู้มาก่อน สาเหตุของการทำให้พฤติกรรมนี้เปลี่ยนคือ ครู ซึ่งครูเกษตรจะต้องมีความสามารถทำให้นักเรียนเกษตรเปลี่ยนพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยให้ครบทั้ง 6 ระดับ ตามที่ Bloom จัดแบ่ง ได้แก่

1.1 ความรู้ความจำ (Knowledge or Recall) หมายถึง ความสามารถในการจำเรื่องและรายละเอียดต่างๆ ที่ผู้เรียนได้รับมา ลักษณะของคำถามเพื่อวัดพฤติกรรมด้านนี้ จะเป็นคำถามตามตำรา ตามประสบการณ์ที่ได้รับ ตามที่ผู้บอกหรือสอน เป็นการถามเพื่อให้ผู้เรียนได้ระลึกหรือทบทวนของเดิมที่ผ่านมา เช่น ความหมาย คำแปล คำจำกัดความ เนื้อเรื่องที่สอนไป หลักการ ทฤษฎี เป็นต้น ตัวอย่างของการสอนวิชาเกษตรเรื่องขั้นตอนและวิธีการปรับปรุงพันธุ์พืช หลังจากสอนแล้ว ผู้เรียนสามารถบอกความหมายของคำว่าปรับปรุงพันธุ์พืชได้ อธิบายหลักการปรับปรุงพันธุ์พืชได้ตามที่เรียนไป

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นการขยายความรู้ความจำให้ไกลออกไปอย่างสมเหตุสมผล ผู้ที่จะมีความสามารถด้านนี้ได้ ต้องรู้ความหมายรายละเอียดของเรื่องนั้นๆ มาก่อน จึงจะสามารถขยายความหรือโยงความสัมพันธ์ได้ การวัดพฤติกรรมด้านนี้ด้วยการถามที่มีลักษณะแปลความ ตีความหรือขยายความด้วยสำนวนของตนเองตามความเข้าใจมิได้ลอกเลียนคำตอบจากหนังสือ เช่น อธิบายความหมายของคำว่าปรับปรุงพันธุ์พืช ตามความเข้าใจด้วยภาษาและสำนวนของผู้เรียนเอง หรือให้ตอบตามความเข้าใจจากสิ่งที่กำหนดให้

1.3 การนำเอาไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจที่เรียนมาไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่แต่มีลักษณะคล้ายกัน คำถามที่ใช้วัดพฤติกรรมนี้ต้องเป็นคำถามที่ค่อนข้างแน่นอนไขว้ การตอบปัญหาให้ถูกต้องจะต้องใช้ความสามารถทางหลักวิชาไปเกี่ยวข้องและดัดแปลงให้เข้ากับเรื่องใหม่ เช่น สอนวิธีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดแล้ว ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ และสามารถนำเอาไปใช้กับพืชอื่นที่มีลักษณะคล้ายข้าวโพดได้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการแสดงความสามารถในการแยกส่วนของเรื่อง เนื้อหา ฯลฯ ที่เรียนไป เพื่อหาส่วนที่สำคัญ ส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน หรือส่วนของหลักการ ฉะนั้นลักษณะของคำถามที่ใช้ก็จะออกมาในลักษณะของการวิเคราะห์หาความสำคัญ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ เช่น การเรียนวิธีการปรับปรุงพันธุ์พืช ผู้เรียนสามารถแยกชนิดของพืช มองเห็นโครงสร้างดอกตัวผู้ ดอกตัวเมีย ส่วนรายละเอียดภายในดอก จนไปถึงส่วนของตัวถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม (Gene) มองเห็นความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันในการแบ่งเซลล์ เป็นต้น โดยผู้เรียนสามารถมองเห็นและแยกแยะส่วนของหลักการ หรือความสัมพันธ์ให้เป็นส่วนย่อยๆ อย่างมีเหตุมีผลได้

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวมของสองสิ่งเข้าด้วยกัน เพื่อให้กลายเป็นรูปใหม่ที่มีลักษณะบางอย่างที่แปลกไปจากส่วนประกอบย่อยๆ ของเดิม และสิ่งที่จะนำมารวมกันนั้นอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ ความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงก็ได้ การวัดพฤติกรรมนี้โดยใช้คำถาม จะมี 3 แบบ คือ

1.5.1 การสังเคราะห์ข้อความ โดยการนำเอาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มาผสมกัน แล้วเขียนข้อความใหม่ หรือการกระทำใหม่ที่สามารถสื่อความได้ เช่น สรุปลิงที่เป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง โดยภาษาของตนเอง สรุปรายการหรือหาข้อยุติจากรายการ การวิจารณ์เปรียบเทียบ การแสดงปาฐกถา การอภิปราย

1.5.2 การสังเคราะห์แผนงาน เป็นการกำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานใดๆ ล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จวัตถุประสงค์

1.5.3 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการนำหลักการและความสำคัญต่างๆ มาผสมให้เป็นเรื่องเดียวกันทำให้เกิดความสำเร็จที่ต่างไปจากเดิม หรือนำเรื่องหลายเรื่อง หรือหลายหลักการมารวมกัน ทำให้เกิดเป็นเรื่องใหม่หรือสิ่งใหม่ และสิ่งที่เกิดนี้มีประสิทธิภาพ และแสดงลักษณะบางอย่างผิดไปจากเดิม จึงมีลักษณะคล้ายกับการริเริ่มสร้างสรรค์ ตัวอย่างของการสอนด้วยวิธีการและขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชก็คือ ผู้เรียนเรียนแล้วสามารถปรับปรุงพันธุ์พืชชนิดอื่นๆ ซึ่งยังไม่มีใครเคยทำมาก่อนและเกิดสิ่งแปลกใหม่ขึ้นมา

1.6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นการตีค่าตราค่าอย่างมีหลักเกณฑ์ จึงเป็นความสามารถของสมองขั้นสุดท้าย คำถามที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านนี้จึงออกมาในลักษณะของการวิจารณ์ความถูกต้องเหมาะสมโดยมีเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก

2. ทักษะพิสัย หรือทักษะปฏิบัติ (Psychomotor domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน เช่น หลังจากสาธิตและให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติการผสมพันธุ์พืช ซึ่งไม่เคยปฏิบัติมาก่อน แล้วนักเรียนมีความสามารถผสมพันธุ์พืชได้ นักเรียนมีความสามารถปฏิบัติได้มากหรือน้อย คล่องแคล่วขนาดไหนนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของครูเกษตรกรที่จะจัดกิจกรรมและประสบการณ์ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สมองที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสกับกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกายของนักเรียนให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกมาถึงความสามารถในระดับต่างๆ กัน ซึ่งได้แก่

2.1 ทำตามแบบ (Imitation) นักเรียนสามารถปฏิบัติได้โดยต้องมีแบบให้ดูหรือทำตามคำสั่งเป็นขั้นตอน

2.2 พอทำได้ (Manipulation) นักเรียนสามารถปฏิบัติได้แต่ไม่ดี ยังต้องแก้ไขใช้เวลานาน ครูยังต้องคอยควบคุมอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ทำได้ดีมีความแม่นยำ (Precision) แต่ยังต้องใช้เวลาในการปฏิบัติมาก

2.4 ทำได้ด้วยความชำนาญหรือแบบอัตโนมัติ (Naturalization) ปฏิบัติได้คล่องแคล่วองไว ถูกต้อง

3. จิตพิสัย หรือทัศนคติ (Affective domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นในด้านความรู้สึกหรือทัศนคติ เป็นสิ่งที่แสดงออกมาจากจิตใจด้วยการเชื่อมโยงความรู้สึกที่ได้รับและมีการปฏิบัติทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความรู้สึกด้านจิตใจต่อสิ่งเหล่านั้นออกมาในรูปแบบของความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ ซึ่ง Krahwahl ได้แบ่งพฤติกรรมด้านนี้ไว้หลายระดับ คือ

3.1 การยอมรับ (Receiving) เกิดการยอมรับในสิ่งที่ได้รับรู้หรือปฏิบัติมา

3.2 การตอบสนอง (Responding) เกิดความสนใจอย่างมีความรู้เพิ่มเติม มีความเต็มใจที่จะได้รับรู้

3.3 การเกิดค่านิยม (Valuing) เกิดการยอมรับและซาบซึ้ง มีทัศนคติที่ดี

3.4 การจัดคุณค่า (Organization) เรียงลำดับ จัดระบบค่านิยมเพื่อใช้พัฒนาตนเองในอาชีพ

3.5 การพัฒนาจิตพิสัย (Characterization) หรือสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยมที่ยึดถือโดยแสดงพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะที่แน่นอนสม่ำเสมอ มีอุดมคติที่บุคคลนั้นจะยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาเกษตร

วีรวรรณ ญาณพันธุ์ (2533 : 40) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาเกษตรในแต่ละระดับย่อมมีความมุ่งหมายเฉพาะแตกต่างกันออกไปแต่หากจะพิจารณาเฉพาะความมุ่งหมายในการให้การศึกษาอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเกษตรมุ่งที่จะฝึกอบรมบุคคลให้มีความสามารถ 3 ประการ คือ

1. ความรู้ทางเทคนิคเกษตร (Technical Knowledge)

2. ทักษะในงานเกษตร (Technical Skills)

3. เจตคติที่ดีต่อการเกษตร (Agricultural Altitude)

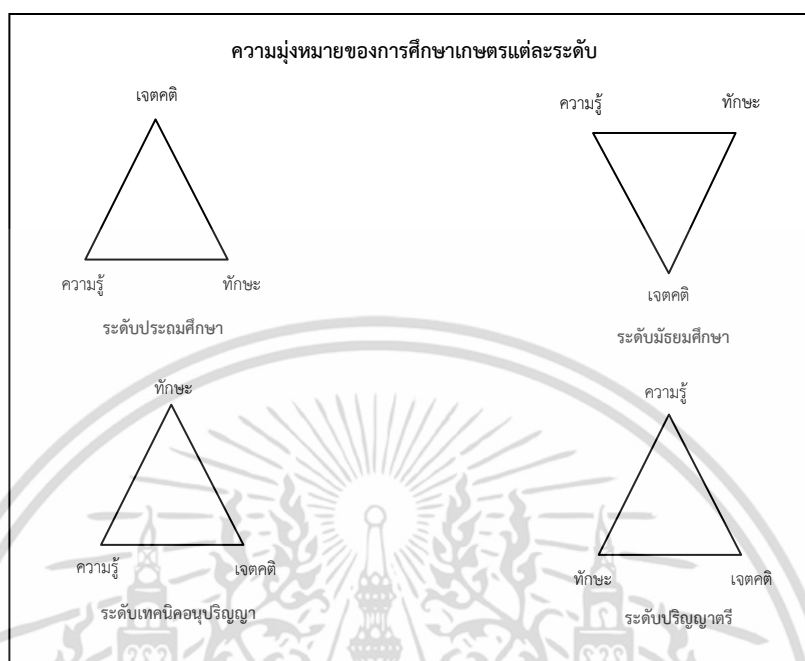
แต่เนื่องจากปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ดังนั้นเนื้อหาวิชาทางการศึกษาคควรมีการเปลี่ยนแปลงจากวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้ ถ้าจะแบ่งเป็น 3 Domain อาจจะได้ดังนี้คือ

1. Cognitive Domain เพิ่มเนื้อหาวิชากลุ่มการศึกษาทั่วไป (General) เพื่อฝึกทักษะ การคิด สามารถที่จะพึ่งตนเองได้ สร้างสรงานได้เอง และเนื้อหาวิชาชีฟจัดให้เป็นแบบสหวิทยาการ คือรวมเนื้อหาหลายๆ สาขาเป็นสาขาใหม่ที่กว้างขวางมากขึ้น

2. Psychomotor Domain เน้นทักษะเฉพาะด้านให้ชำนาญ และเสริมทักษะที่จำเป็นมากในอนาคต คือ ทักษะด้านภาษา ซึ่งจะใช้มากในการติดต่อระหว่างประเทศ และทักษะคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะมีใช้ในการบริหารงานทุกระดับต่อไป รวมทั้งทักษะวิชาชีพโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

3. Affective Domain ในอนาคตการสื่อสารทำให้โลกแคบลงมากดังนั้นจะต้องสร้างความ เป็นพลเมืองดี และพลโลกที่ดีไปพร้อมๆ กันคือ ต้องเรียนรู้โลกภายนอกให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติอื่น นอกจากนี้จะต้องปลูกฝังในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และเจตคติวิชาชีพให้มาก

เมื่อเปรียบเทียบการศึกษาเกษตรแต่ละระดับจะมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไป ดังรูปต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 ความมุ่งหมายของการศึกษาเกษตรแต่ละระดับ

จากรูปภาพ 2.1 จะเห็นว่าความมุ่งหมายในระดับประถมศึกษาควรเน้นทางเจตคติ เพื่อปลูกฝังความรักความชอบในการเกษตร ส่วนระดับมัธยมศึกษาให้เน้นด้านความรู้และทักษะปลูกฝังนิสัยรักการทำงาน ระดับอนุปริญญาหรืออาชีวศึกษา เน้นทักษะการทำงานสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ ส่วนระดับปริญญาเน้นความรู้เฉพาะด้านที่สูงขึ้นจำเพาะเจาะจงลงไป ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว การศึกษาเกษตรจะยึดหลักปรัชญาปฏิบัตินิยม Pragmatism คือการเรียนรู้โดยการกระทำจริง (Learning by doing) ของ John Dewey โดยวีรวรรณ ญาณพันธ์ุ (2533 : 15 - 21) ได้กำหนดแนวคิดในแง่ปรัชญาการศึกษาเกษตรไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. การจัดการศึกษาเกษตรยึดหลัก “การเรียนรู้ด้วยการกระทำจริง” เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ปรัชญาข้อนี้เป็นการจัดการให้นักเรียนหรือผู้เรียนได้ปฏิบัติงานฟาร์มหรืองานเกษตร เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จริงควบคู่ไปกับการเรียนทางทฤษฎี การปฏิบัติงานนั้นอาจทำได้หลายอย่าง เช่น การปฏิบัติจริงในห้องปฏิบัติการ การปฏิบัติในฟาร์มของสถานศึกษา หรือแม้แต่การปฏิบัติงานในฟาร์มของเอกชนในท้องถิ่นหรือชุมชนที่สามารถให้ความร่วมมือได้ ซึ่งกระบวนการปฏิบัติงานต่างๆ เหล่านี้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำด้วยตนเองเพื่อที่จะได้รับประสบการณ์ตรง

2. โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเกษตร เป็นแหล่งวิชาการทางการเกษตรของชุมชนโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเกษตร ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เนื่องจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเกษตร มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถซึ่งได้แก่ ครู อาจารย์นั่นเอง พร้อมทั้งยังมีเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ มีแปลงสาธิต แปลงทดลอง มีเอกสารตำราวิชาการที่หลากหลาย ซึ่งสามารถเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทางการเกษตรของชุมชน โดยเฉพาะสถานศึกษาในระดับอนุปริญญาคือ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สว่นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี หรือระดับอุดมศึกษา คือมหาวิทยาลัยโดยสถานศึกษาเหล่านี้มีบทบาท และหน้าที่คือ 1) จัดการเรียนการสอน 2) ค้นคว้าและวิจัยเทคนิควิธีการใหม่ๆ 3) จัดการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ให้กับผู้ที่สนใจ

3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการศึกษาเกษตร การจัดการศึกษาเกษตร ควรเป็นการจัดเพื่อให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการศึกษาเกษตรด้วย โดยเฉพาะนโยบายของรัฐในปัจจุบันได้เน้นเรื่องชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาเกษตรควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาเกษตร เพื่อให้ทราบ ความต้องการของท้องถิ่นอีกทั้งชุมชนในท้องถิ่นจะได้ร่วมกันวางแผนดำเนินโครงการ ให้ความช่วยเหลือ หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทั้งในเรื่องความรู้ การทำงานพร้อมทั้งสามารถ ให้ความช่วยเหลือในการฝึกประสบการณ์ทางการเกษตรแก่นักเรียนได้อีกทางหนึ่ง หรือกิจกรรม ที่นักเรียนนักศึกษาได้ทำ ชุมชนหรือผู้ประกอบการสามารถแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ แนะนำเพื่อให้ ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆ ในการประกอบอาชีพ และยังได้ฝึกความเป็นผู้นำอีกทางหนึ่งด้วย

4. การศึกษาเกษตรต้องเป็นกระบวนการศึกษาแบบต่อเนื่อง การศึกษาเกษตรเป็นการเรียนรู้ และปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ วิชาเกษตรถือว่าเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงใน วิธีการปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา และต้องทำงานกับสิ่งมีชีวิต ดังนั้นบุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรต้องมีความตื่นตัว และตามทันความรู้และวิทยาการใหม่ๆ อยู่เสมอ การเรียนรู้จึงไม่หยุดนิ่ง เป็นการศึกษาค ต่อเนื่อง (Continuous education) และการศึกษาเพิ่มเติมส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบการศึกษานอกระบบ (Non – formal education) หรือการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal education) เพราะไม่ว่าจะเรียนรู้จากสถานศึกษา จากสื่อต่างๆ หรือจากบุคคลผู้รู้ทั้งหลาย ดังนั้นผู้เรียนทางสายเกษตรควร ค้นคว้าหาความรู้ตลอดเวลาและต้องทำอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบผลสำเร็จ

5. วิชาการทางการเกษตรและแนวปฏิบัติต้องทันสมัยอยู่เสมอ การศึกษาเกษตรจะต้อง เป็นวิทยาการใหม่ๆ (New technology) หมายความว่า เนื้อหาวิชาการที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ขึ้น ไม่ซ้ำของเก่า และวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือเป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสม ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้อง ศึกษาเทคโนโลยีหรือแนวทางปฏิบัติที่ทันสมัยอยู่เสมอ

ซึ่งในปัจจุบันการจัดการศึกษาด้านงานเกษตรจัดอยู่ในสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระที่เกี่ยวกับการทำงานใน ชีวิตประจำวันเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่ว่าด้วย 5 งาน คือ งานเกษตร งานบ้าน งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ และงานอื่นๆ ซึ่งงานเกษตรเป็นการทำงาน ในชีวิตประจำวันซึ่งประกอบไปด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ตามกระบวนการผลิตและการจัดการ ผลผลิต มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต ปลูกฝังความรับผิดชอบ ชยัน อดทน การอนุรักษ์ พลังงานและสิ่งแวดล้อม

วิชางานเกษตรถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การ ดำรงชีวิตและครอบครัว ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละช่วงชั้นจะต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ครบทั้ง 5 งานภายใน 3 ปี คือ งานเกษตร งานบ้าน งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ โดยอาจจัดแยกเป็น งานๆ หรือบูรณาการก็ได้ในแต่ละปี/ภาค ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในรายวิชางานเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นนั้นจะมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานศึกษา โดยแต่ละสถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาความพร้อมด้านต่างๆ เช่น บุคลากร สถานที่ฝึกงาน เครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ครูเกษตรจะต้องนำมาพิจารณาในการเขียนแผนจัดการเรียนรู้วิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ได้ตามที่แสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี
กลุ่มสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการทำงาน 2. ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานด้วยความเสียสละ 3. ตัดสินใจแก้ปัญหาการทำงานอย่างมีเหตุผล	ขั้นตอนการทำงาน เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติตนตามทักษะกระบวนการทำงานโดยทำตามลำดับขั้นตอนที่วางแผนไว้ เช่น - การใช้อุปกรณ์ในการทำงานบ้าน - การจัดและตกแต่งห้อง กระบวนการกลุ่ม เป็นการทำงานตามขั้นตอนคือ การเลือกหัวหน้ากลุ่ม กำหนดเป้าหมาย วางแผน แบ่งงานตามความสามารถ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ประเมินผลและปรับปรุงงาน เช่น - การเตรียมประกอบ จัดตกแต่งอาหาร - การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ความเสียสละเป็นลักษณะนิสัยในการทำงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน เพื่อให้เกิดความคิดหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น - การจัดสวนในภาชนะ - การซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือ/เครื่องใช้
ม.2	1. ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน 2. ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน 3. มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า	ทักษะการแสวงหาความรู้ ประกอบด้วยการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม สังเกต สืบค้นและบันทึกเพื่อใช้ในการพัฒนาการทำงาน เช่น - การดูแลรักษาและตกแต่งสวน - การจัดการผลผลิต ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ในการทำงาน มีขั้นตอนคือ การสังเกต วิเคราะห์ สร้างทางเลือก และประเมินทางเลือก เช่น - การเตรียม ประกอบ จัด ตกแต่งและบริการเครื่องดื่ม - การเลี้ยงสัตว์ - การประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่งจากวัสดุในโรงเรียนหรือท้องถิ่น - การติดต่อสื่อสารและใช้บริการกับหน่วยงานต่างๆ การมีจิตสำนึกและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า เป็นคุณธรรมในการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับนักเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1. อภิปรายขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ 2. ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม 3. อภิปรายการทำงานโดยใช้ทักษะการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม	ขั้นตอนการทำงาน ที่มีประสิทธิภาพเป็นการปฏิบัติตามกระบวนการทำงานโดยการทำตามลำดับขั้นตอนมีความสามารถทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การซัก ตาก พับ เก็บ เสื้อผ้าที่ต้องดูแลอย่างประณีต - การสร้างชิ้นงานหรือผลงาน ทักษะการทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างให้ผู้เรียนสามารถทำงานและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและมีคุณธรรมเช่น <ul style="list-style-type: none"> - การเตรียมประกอบอาหารประเภทสำหรับ - การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ ทักษะการจัดการ เป็นการจัดระบบงานและระบบคนเพื่อให้ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ธุรกิจประเภทต่างๆ - การขยายพันธุ์พืช

สรุป การเรียนการสอนวิชางานเกษตรเป็นการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเกษตรโดยในแต่ละระดับการศึกษาจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป โดยหลักปรัชญาการศึกษาเกษตรที่สำคัญมีอยู่ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการกระทำจริง (Learning by doing) ซึ่งเป็นเสมือนหลักการหรือแนวทางในการจัดการศึกษาเกษตรให้แก่ครูผู้สอนเพื่อจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่องานเกษตรเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

2.4 การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาในทุกๆระดับโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ อย่างในการสนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อให้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยที่ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ ทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งมีอยู่ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพียงแต่โรงเรียนต้องใช้กระบวนการในการจัดการให้มีประสิทธิภาพก็จะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามความต้องการของท้องถิ่น และประเทศชาติในที่สุด ความหมายของทรัพยากรท้องถิ่นตรงกับภาษาอังกฤษว่า community resources หรือ local resources สามารถเรียกชื่อเป็นภาษาไทยได้หลายอย่าง เช่น แหล่งวิทยาการในชุมชน หรือแหล่งความรู้ในชุมชน ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายคำว่า ทรัพยากรท้องถิ่นไว้ ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมาน งามสนิท และ บุญทัน ดอกไธสง (2530 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทรัพยากรท้องถิ่น หมายถึง ทรัพยากรรูปธรรม และทรัพยากรนามธรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม และมวลมนุษย์ซึ่งมีลักษณะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเกิดจากพลังสร้างสรรค์ของคนในสังคมส่วน เสรี ลาซโรจน์ (2531 : 265) ได้ให้ความหมายของทรัพยากรท้องถิ่นไว้ว่าหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถเอื้อให้เกิดผลต่อการเรียนการสอนได้ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ตลอดจนบุคคล และองค์การต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของนักเรียน นอกจากนี้แล้ว บรรจง วรรณสุริยะ (2535, หน้า ค) ได้ให้ความหมายของแหล่งวิทยาการท้องถิ่น ว่าหมายถึง สิ่งที่มีอยู่ภายนอกโรงเรียน ในท้องถิ่น หรือชุมชน ซึ่งอาจแยกออกเป็นสภาพธรรมชาติ แหล่งวิชาการที่เป็นตัวบุคคล หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนที่สามารถให้คุณค่าต่อการศึกษา และโรงเรียนสามารถนำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในทางการศึกษา

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ทรัพยากรท้องถิ่นหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในท้องถิ่น หรือชุมชนซึ่งโรงเรียนสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ เช่น บุคคล สถานที่ วัตถุ ที่มีมนุษย์สร้างขึ้น สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ และกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นโดยสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา

2.4.1 ความสำคัญของทรัพยากรท้องถิ่น

ทรัพยากรท้องถิ่นมีความสำคัญ และมีประโยชน์ต่อการที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี หากผู้สอนได้พิจารณาคัดเลือกอย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาดังที่ ลัดดา ศิลาน้อย (2531 : 76) ได้กล่าวถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นไว้ว่า การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นทำให้นักเรียนสนุกสนาน มีความรู้กว้างขวางขึ้น มีประสบการณ์ตามหลักสูตร ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถที่จะแก้ไขปรับปรุงท้องถิ่นของตนในอนาคต ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะวิชาที่เรียนจากสภาพความเป็นจริง ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เช่น สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ดังที่กรมวิชาการ (2536 : 9) ได้กำหนดถึงความสำคัญของการนำทรัพยากรท้องถิ่นทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ หรือทรัพยากรที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนว่าจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่แท้จริงครูถือว่าเป็นผู้สำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ โดยครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนด้วย ครูผู้สอนถือว่าเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ฉะนั้นครูผู้สอนควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน และชุมชนด้วย โดยควรจัดประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่ นักเรียนได้เรียนโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม

การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนจะช่วยให้ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน ส่งผลให้การเรียนการสอนสนุกสนาน นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรู้สึภาคภูมิใจ รักและหวงแหนทรัพยากรต่างๆ ในท้องถิ่น มีความคิดที่จะอนุรักษ์ และพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะได้เรียนรู้จากของจริง ในขณะที่เดียวกันยังเป็นการเปิดโอกาสให้สังคม และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่งโรงเรียนกับชุมชนอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2 ประเภทของทรัพยากรท้องถิ่น

ทรัพยากรท้องถิ่นแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ หลายประเภทด้วยกันโดยที่นักการศึกษาได้แบ่งประเภทของทรัพยากรท้องถิ่นไว้ดังนี้

ปัญญา ทองนิล (2537 : 17) ได้แบ่งประเภทของแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นตามลักษณะการเกิดออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ทรัพยากรบุคคล (human resources) หมายถึง บุคคลในชุมชน หรือในท้องถิ่นนั้นที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ ซึ่งอาจแยกได้ 2 ลักษณะ คือ

1.1 วิทยากรในท้องถิ่น ได้แก่ บุคคลที่ตั้งบ้านเรือน และอาศัยอยู่ในชุมชนนั้นๆ และประกอบอาชีพนั้นๆ ด้วย เช่น ข้าราชการสังกัดหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน ประชาชนที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ เป็นพิเศษ เป็นต้น

1.2 วิทยากรผู้มาเยี่ยม หมายถึง บุคคลผู้มาจากท้องถิ่นอื่นที่มาเยี่ยมเป็นครั้งคราวเช่นศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ เป็นพิเศษ เป็นต้น

2. ทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources) เป็นสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ทะเล ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก ดิน หิน แร่ต่างๆ

3. ทรัพยากรทางสังคม (social resources) เป็นสิ่งที่สังคม หรือมนุษย์สร้างขึ้นมาอย่างมีจุดหมาย เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ วัด โบสถ์ สุเหร่า สมาคม สถานประกอบการ ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

สำหรับณรงค์ ก่องแก้ว (2541 : 16) ได้แบ่งทรัพยากรท้องถิ่นตามลักษณะของแหล่งทรัพยากรออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญ หรือเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ ที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

2. ทรัพยากรทางธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น ป่าไม้ แม่น้ำ ภูเขา แร่ธาตุ ดิน หิน เป็นต้น

3. ทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง สถานที่หรือวัตถุต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ อาคาร บ้านเรือน โรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนที่ทำการของรัฐและเอกชน เป็นต้น

4. ทรัพยากรทางสังคม หมายถึง ระเบียบแบบแผนจารีต ประเพณี และวัฒนธรรมในสังคมที่อาศัยอยู่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

มานิต สิทธิศร (2544 : 152) ได้แบ่งทรัพยากรท้องถิ่นออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้

2. ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น โรงงาน สถานประกอบการ ศิลปะ วัฒนธรรมภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

3. ทรัพยากรมนุษย์ หรือทรัพยากรบุคคล เช่น ประชาชนชาวบ้าน วิทยากรท้องถิ่นผู้ประกอบอาชีพต่างๆ

การจำแนกประเภททรัพยากรท้องถิ่นของนักการศึกษาที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าทรัพยากรท้องถิ่นสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ดังนั้นพอสรุปได้ว่า ทรัพยากรท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมี 3 ประเภทด้วยกันคือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3 ประโยชน์ของทรัพยากรท้องถิ่นต่อการจัดการเรียนการสอน

การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีประโยชน์ทั้งต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ความมีสำนึกที่ดีต่อทรัพยากรและชุมชนของตนเองหากได้พิจารณาคัดเลือกอย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อเนื้อหาที่ตั้งที่ ลัดดา ศีลาน้อย (2531 : 76) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของทรัพยากรท้องถิ่นต่อการจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนสนุกสนาน นักเรียนสนใจเพราะได้เรียนตามความต้องการ
2. ทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น มีประสบการณ์ตามหลักสูตรและความมุ่งหมายของการศึกษา
3. เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถที่จะแก้ไขปรับปรุงท้องถิ่นของตนในอนาคต
4. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะวิชาที่เรียนจากสภาพความเป็นจริง
5. ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เช่น สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพราะท้องถิ่นเปรียบเสมือนเป็นห้องปฏิบัติการทางสังคมอันกว้างใหญ่
6. ช่วยให้การเรียนการสอนเต็มไปด้วยความมีชีวิตชีวาทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย
7. ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรู้สึกเชื่อมั่นในการเป็นเจ้าของ เห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นและคิดว่าจะช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้น
8. เป็นการเพิ่มพูนความสมบูรณ์เนื้อหาที่เรียนในห้องเรียน เพราะได้เห็นสภาพที่เป็นจริงในท้องถิ่น ขณะเดียวกันยังเป็นการให้โอกาสแก่สังคมส่วนอื่นให้มีส่วนในการให้การศึกษาอีกด้วย
9. เป็นการให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมทั้งหลาย เพื่อให้มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ จะได้ดำเนินชีวิตได้ดีในท้องถิ่นต่อไป
10. ฝึกการสังเกต ค้นคว้า การสืบสวนแก่นักเรียนได้ เพราะถือว่าการสังเกตเป็นช่องทางของการศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งของมนุษย์ที่จะนำมาซึ่งการสอบสวนค้นคว้าต่อไป
11. ฝึกความเข้าใจในชีวิต วัฒนธรรม และสังคมซึ่งกันและกันและกันยอมก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความเข้าใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ

สรุป การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีประโยชน์ทั้งต่อตัวนักเรียน ครูผู้สอน และชุมชน กล่าวคือ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนเป็นผลให้เรียนดียิ่งขึ้น ส่วนครูผู้สอนได้นำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง นอกจากนี้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพึงพอใจที่ทำให้นักเรียนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในอนาคต เกิดความรัก ภาคภูมิใจ และช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่นสืบสานต่อไป

2.4.4 การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

การศึกษาในทศวรรษใหม่มุ่งการสร้างหลักสูตรวิชา และวิธีการที่ครอบงำความคิดของเด็กให้รู้สิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการ เป็นการจำกัดคุณค่าของชีวิตและลิดรอนสิทธิในการพัฒนาศักยภาพของเด็กเท่าที่เขาควรจะมี ด้วยเหตุนี้การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่เริ่มหลอมรวมการเรียนในระบบโรงเรียน การเรียนนอกระบบ และการเรียนในวิถีชีวิตเข้าด้วยกัน เกิดความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสถาบันต่างๆ ของสังคมมากขึ้น มีการนำหลักทฤษฎีของการเรียนรู้ นำสื่อเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสร้างสรรค์ความรู้และพัฒนาเด็กให้เติบโตตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ กระบวนการเรียนรู้จึงมิใช่เส้นทางสายเดียวแคบๆ ที่มุ่งตรงสู่แบบพิมพ์เป็นแบบเดียว หากแต่มีหลายเส้นทาง มีปัจจัยเกี่ยวพัน และมีบุคคลหลายฝ่ายที่ต้องร่วมกันจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 26)

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ไม่สามารถนำเนื้อหาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นสามารถทำได้หลายวิธี ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 13) กล่าวว่าสามารถนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีดังนี้

1. การนำนักเรียนออกไปสู่แหล่งวิทยาการต่างๆ ในชุมชนเพื่อศึกษา เช่น การสำรวจการสัมภาษณ์ การตั้งค่ายพักแรม

2. การนำแหล่งทรัพยากรมาสู่ห้องเรียนเพื่อการศึกษา เช่น การเชิญวิทยากรมาบรรยายการจัดนิทรรศการ

3. การส่งนักเรียนเข้าไปฝึกงานในสถานที่ประกอบการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา เช่น ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ การประมงโดยให้สถานที่นั้นจัดเวลาสำหรับการฝึกงานให้แก่นักเรียน เช่นเดียวกับ ปรีชา คัมภีรปรกรณ์ (2539 : 203) ที่เสนอว่า การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น โรงเรียนมีรูปแบบของการใช้ 3 รูปแบบ คือ

1. การเชิญวิทยากรของท้องถิ่นมาช่วยบรรยาย หรือสาธิตความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่กำหนดให้เป็นครั้งคราว

2. การให้นักเรียนออกไปทัศนศึกษา หรือเยี่ยมชมสถานที่สำคัญของท้องถิ่น เช่น โรงงานอุตสาหกรรม

3. การให้นักเรียนออกไปฝึกงาน หรืออบรมการดำเนินงานตามโรงงานหรือสถานประกอบอาชีพในชุมชน

ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนและการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นควรใช้สิ่งแวดล้อมสภาพสังคม สถานที่ให้ความรู้ และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากประสบการณ์จริง

กรมวิชาการ (2536 : 154) ได้ให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาว่าสามารถทำได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนการสอน และมอบหมายงาน หรือกิจกรรมให้เด็กไปทำที่บ้านโดยครู ผู้บริหารจะเป็นผู้ประสานงาน ครู และชาวบ้านจะช่วยกันติดตามผลและประเมินผลของเด็ก ผลงานจะตกเป็นของเด็กและชาวบ้าน

2. ให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็ก โดยชาวบ้านจะใช้วิธีการนำเด็กไปศึกษาถึงแหล่งความรู้ในชุมชน ครูจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กรู้ว่าถ้าจะเรียนรู้กับชาวบ้านจะต้องทำอย่างไร และจะได้ความรู้มาอย่างไร

3. โรงเรียนและชุมชนจะต้องร่วมกันประสานกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน และชุมชนเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

สรุป การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นสามารถทำได้หลายลักษณะ คือ การนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียน ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ หรือนำอุปกรณ์ต่างๆ มาเป็นสื่อในการเรียนการสอนการนำนักเรียนออกไปทัศนศึกษา หรือเยี่ยมชมสถานที่สำคัญของท้องถิ่น เช่น โรงงานอุตสาหกรรม การให้นักเรียนออกไปฝึกงาน หรืออบรมการดำเนินงานตามโรงงานหรือสถานประกอบอาชีพในชุมชนดังนั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนและการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นควรใช้สิ่งแวดล้อมสภาพสังคม สถานที่ให้ความรู้ และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากประสบการณ์จริงและครูเป็นผู้เลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาและความเหมาะสมด้านอื่นๆ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัญญา หิรัญรัมย์ และคณะ (2520 : 107) ได้ทำการศึกษาความรู้พื้นฐานการศึกษาเกษตรพบว่า ปัญหาของการจัดการศึกษาเกษตร แบ่งได้เป็น ปัญหาด้านหลักสูตร ได้แก่ การจัดการศึกษาเกษตรยังจัดไม่ตรงกับสภาพสังคมไทย ซึ่งเห็นได้จากหลักสูตรที่จัดขึ้นบางระดับไม่มีการยืดหยุ่นเพื่อให้โอกาสแก่สถาบันที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่และอาชีพเกษตรกรรมไม่เหมือนกัน หลักสูตรทุกระดับขาดความต่อเนื่องของการพัฒนาแนวความคิดรวบยอดทางการเกษตร ผู้จัดการหลักสูตรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเข้าใจเรื่องการศึกษาเกษตรซึ่งบางท่านยังไม่ยอมรับแนวคิดจากครูเกษตร ครูเกษตรขาดความรู้และทักษะ ความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาวิชาเกษตร การเรียนการสอนเป็นไปในรูปแบบทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาเกษตรยังมีไม่เพียงพอ

ภารดี บุญน่วม (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ด้านครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 10 ปีขึ้นไป ด้านหลักสูตรมีความเหมาะสมกับท้องถิ่น ด้านวิธีการสอนที่ครูวิชาการทำงานถนัดและชำนาญมากที่สุดคือ วิธีการสอนแบบสาธิต ด้านสื่อการเรียนการสอนจะเลือกสื่อการเรียนการสอนโดยพิจารณาจากลักษณะเนื้อหาวิชา ด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่สภาพเครื่องมือ เครื่องจักร พอใช้การได้ ด้านการวัดผลประเมินผลในการปฏิบัติงานใช้การตรวจผลงาน ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการทำงานพบว่า โดยส่วนรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีปัญหาสูงสุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลางคือด้านวิธีการสอน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านครูผู้สอน

อริชา จำปาเงิน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและวิจัย เรื่อง ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงานของผู้สอน ด้านการใช้หลักสูตรและเนื้อหา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล สำหรับความต้องการการจัดการเรียนรู้ มี 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการพัฒนาตนเอง

วิฒนะ สะดวง (2542 : 61) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพเกษตรในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 12 พบว่า มีปัญหาในด้านการจัดรายวิชาเลือกเกษตร การจัดครู-อาจารย์ผู้สอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัมพล สุขตร (2542 : 95) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อปัญหาการสอนภาคปฏิบัติวิชาเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ปัญหาการสอนภาคปฏิบัติวิชาเกษตรที่พบมากที่สุดในด้านต่าง ๆ คือ ด้านที่ดินในการปฏิบัติวิชาเกษตร ได้แก่ ที่ดินถูกน้ำท่วมในบางฤดูกาล พื้นที่ในการทำเกษตรไม่เพียงพอกับการสอนในภาคปฏิบัติ พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ไปกับการก่อสร้าง เช่น อาคารเรียน หอประชุม โรงอาหาร และสนามกีฬา ด้านแหล่งน้ำในการเกษตรได้แก่ น้ำที่ให้มี ไม่เพียงพอ ด้านอาคารสถานที่ได้แก่ ไม่มีโรงเรียนสำหรับเลี้ยงสัตว์ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ได้แก่ เครื่องมือและอุปกรณ์ชำรุดเสียหาย ด้านงบประมาณได้แก่ ในแต่ละปีหมวดเกษตรได้รับงบประมาณน้อย ด้านบุคลากร ได้แก่ ครูผู้สอนมีหน้าที่หลายอย่างทำให้ไม่มีเวลาเตรียมฝึกการปฏิบัติ

อานิตรา บัวคงดี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนวิชาโครงการเกษตร โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่าปัญหาด้านสื่อการสอน ได้แก่ โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ไม่เพียงพอ เครื่องมืออุปกรณ์ชำรุด งบประมาณมีไม่เพียงพอ ขาดตำราและเอกสารสำหรับค้นคว้า เครื่องมือและอุปกรณ์สูญหาย ด้านผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนไม่มีทุนทำโครงการเกษตร นักเรียนขาดความรับผิดชอบไม่สนใจเรียน ด้านหลักสูตรได้แก่ เวลาเรียนมีจำกัด เนื้อหาการสอนไม่ครอบคลุม ด้านผู้สอนได้แก่ ครูทำการสอนไม่ตรงวุฒิ ครูไม่ได้รับการอบรมวิชาเกษตรเท่าที่ควร ด้านการประเมินผล ได้แก่ ปัญหาประเมินผลด้วยแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับลักษณะของวิชา และปัญหาอื่น ๆ เช่น ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของวิชาเกษตร

สุนทร นาศรี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการเกษตรที่พบมากแบ่งเป็น 3 ด้านคือ ด้านการบริหาร เช่น บุคลากรไม่ตรงกับวุฒิ จำนวนบุคลากรมีน้อย ขาดการบริหารจัดการพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น ด้านครูผู้สอน เช่น หลักสูตรเนื้อหาไม่ครอบคลุม ขาดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การสอนที่มีไม่เพียงพอ ขาดการวัดและประเมินผลการเรียน มีภาระงานมากเกินไป ชั่วโมงการสอนที่มีไม่เพียงพอ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณความเป็นครู เป็นต้น และด้านนักเรียน เช่น ขาดเจตคติที่ดีต่อวิชาชีวะเกษตร นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ขาดแหล่งค้นคว้าหาความรู้ เป็นต้น

ศรวิไล ชัยขาว (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชา ง 321, ง 322 (โครงการเกษตร) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดเป็นโรงเรียนขนาดกลาง อยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล มีพื้นที่ที่ใช้ในการเกษตรเฉลี่ย 8.22 ไร่ ส่วนอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตรยังไม่เพียงพอ สภาพการจัดการเรียนการสอน พบว่ามีการแจ้งวัตถุประสงค์รายวิชาให้นักเรียนทราบก่อน รวมทั้งจัดกลุ่มนักเรียนตามความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงการเกษตรของผู้เรียน ซึ่งนักเรียนมีการปฏิบัติกันเป็นกลุ่มและเลือกสมาชิกภายในกลุ่มกันเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนเกิดปัญหา ครูวัดและประเมินผลและให้ผลการเรียนโดยดูจากการปฏิบัติงานและผลของงานที่นักเรียนปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนโครงการเกษตร คือ นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโครงการเกษตร นอกจากนี้ปัจจัยในการปฏิบัติงานเกษตรไม่เหมาะสม เช่น ขาดแคลนครูเกษตรและงบประมาณ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับโครงการเกษตรโดยการสร้างเจตคติที่ดีต่อโครงการเกษตรให้กับนักเรียน

รวมทั้งจัดสรรงบประมาณและจำนวนครูเกษตรให้เพียงพอต่อโครงการเกษตรให้นักเรียน รวมทั้งเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดสรรงบประมาณและจำนวนครูเกษียณให้เพียงพอกับความต้องการเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ศศิธร น่วมเจริญ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาเกษตรกรรมโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ต่อสมรรถวิสัยที่จำเป็นของครูเกษียณ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ข้อเสนอแนะต่อครูเกษียณที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 1 จากผลการศึกษา ทำให้ครูเกษียณตระหนักถึงประโยชน์อันสูงสุดของชาติ โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ครูเกษียณจึงควรตระหนักในการพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้านให้มากยิ่งขึ้น ขึ้น โดยเฉพาะ การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการสอน ด้านเนื้อหาวิชาการ และด้านงานนอกเหนือจากงานสอน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ครูเกษียณควรมีการแสวงหาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 1 และหัวหน้าหมวดวิชาเกษตรกรรม ควรมีการพิจารณาหรือส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการพัฒนาครูเกษียณ ในด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการสอน ด้านเนื้อหาวิชาการ และด้านงานนอกเหนือจากงานสอน และภาระงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน งานประจำชั้น งานปกครอง งานกิจการนักเรียน งานธุรการ งานอาคารสถานที่ งานพัสดุ งานห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา งานโภชนาการ งานประชาสัมพันธ์ งานสหกรณ์ และงานอื่นๆ เป็นต้น

เนตรดาว อุ่นพิกุล (2542 : 106) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการงานและอาชีพของครูผู้สอน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ด้านครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานและอาชีพมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ จบไม่ตรงสายงานที่สอนทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน ไม่มีการเขียนแผนการสอนให้เป็นปัจจุบัน เนื่องจากรับหน้าที่ในการสอนหลายวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดการนำวิทยากรท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากความไม่เพียงพอของงบประมาณ ด้านสื่อการเรียนการสอน ขาดหนังสือเรียนและหนังสือในการอ่านประกอบหรือศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

สรุป การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ครูผู้สอนควรตระหนักในการพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้านให้มากยิ่งขึ้น ขึ้น โดยเฉพาะ การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการสอน ด้านเนื้อหาวิชาการ และด้านงานนอกเหนือจากงานสอน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ครูเกษียณควรมีการแสวงหาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้เห็นถึงสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานของผู้สอน ด้านการใช้หลักสูตรและเนื้อหา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านงบประมาณ ด้านผู้บริหาร และในด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชางานเกษตรแต่อย่างไรก็ตามควรมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมในอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีรายละเอียดและวิธีการดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิชางานเกษตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วยครูจากโรงเรียนมัธยมของ 7 อำเภอ คือ อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอภินทรบุรี อำเภอบ้านสร้าง อำเภอประจันตคาม อำเภอศรีมหาโพธิ อำเภอศรีมหาสถล รวมทั้งหมด 20 โรงเรียน ครูผู้สอนวิชางานเกษตรทั้งหมด 22 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิชางานเกษตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอภินทรบุรี ทั้งหมด 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนภินทรบุรี โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม โรงเรียนภินทรวิทยาคม ครูผู้สอนวิชางานเกษตรทั้งหมด 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพราะ

1. เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเครือข่ายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ซึ่งมีการจัดการที่คล้ายคลึงกัน
2. เป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่อำเภอภินทรบุรีซึ่งเป็นบริเวณเขตพื้นที่ที่มีแหล่งการเรียนรู้ใกล้เคียงกัน
3. เป็นงานวิจัยที่ต้องการทราบถึงการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร สภาพปัญหา แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชางานเกษตร เพื่อต้องการทราบว่าโรงเรียนที่อยู่ในเครือข่ายและอำเภอเดียวกันนั้นมีการใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นในอาณาบริเวณเดียวกันหรือไม่ และประสบปัญหาคล้ายคลึงกันหรือไม่

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ (Interview form) ซึ่งมี 3 หัวข้อคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของของโรงเรียนมัธยมศึกษา เช่น จำนวนนักเรียน จำนวนครู ขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา ขนาดพื้นที่ของโรงเรียน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของโรงเรียน ฯลฯ

หัวข้อที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในวิชางานเกษตร ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะของครูเกษตร

หัวข้อที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชางานเกษตร เช่น วิทยากรในท้องถิ่น สื่อการเรียนการสอนในท้องถิ่น

3.2.2 การดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการยึดวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดของการวิจัย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหลักการและทฤษฎีในการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบเขต โครงสร้างเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกรอบแนวคิดที่จะศึกษา
3. จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เพื่อแก้ไขและปรับปรุงความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมในด้านการใช้ภาษาและการสื่อความหมาย
4. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทั้งหมด 5 โรงเรียน เพื่อชี้แจงรายละเอียดในการทำวิจัยและขออนุญาตเข้าไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนวิชางานเกษตร ทั้ง 5 โรงเรียน พร้อมนัดหมายวันเวลาที่ขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
3. สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชางานเกษตร ตามวันเวลาที่นัดไว้ และถ่ายภาพสภาพการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนต่างๆ
4. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตที่ได้จดบันทึกไว้ มาถอดความ จัดหมวดหมู่และสรุปสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ที่ทำการศึกษาวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากการสังเกตทั้งหมดมาวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากการสังเกตที่ได้จัดบันทึกไว้ มาถอดความและตีความ จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏ โดยจัดประเภทเนื้อหาสาระที่ใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูล แล้วนำมาเขียนเป็นผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้และทั้งนั้นเพื่อหาลักษณะร่วมหรือบทสรุปร่วมกันของข้อมูลแต่ละหัวข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทั้งหมด 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนลาดตะเคียน ราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนภินทรบุรี โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคมและโรงเรียนภินทรวิทยา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรต่อไป โดยมีผลการศึกษาดังนี้

4.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียนและข้อมูลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4.2 การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ปัญหา การแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนวิชางานเกษตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในการจัดการเรียนการสอน

4.3 การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

4.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียนและข้อมูลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4.1.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษา

การศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอภินทรบุรี จำนวน 5 โรงเรียน แสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน 5 โรงเรียนในอำเภอภินทรบุรี

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)			ขนาดโรงเรียน	จำนวนบุคลากรทั้งหมด (คน)	ครูผู้สอนวิชางานเกษตร (คน)	ขนาดพื้นที่ของโรงเรียน (ไร่-งาน-ตารางวา)	ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)
	ม.ต้น	ม.ปลาย	รวม					
1. ลาดตะเคียน ราษฎร์บำรุง	146	151	297	เล็ก	22	1	289-0-104	7
2. วังดาลวิทยาคม	94	70	164	เล็ก	12	1	60-0-0	1
3. ภินทรบุรี	157	115	272	เล็ก	24	1	27-0-135	1
4. วังตะเคียน วิทยาคม	362	337	699	กลาง	41	1	200-0-0	4
5. ภินทรวิทยา	700	1,000	1,700	ใหญ่	90	1	47-0-0	1

จากตารางที่ 4.1 พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอภินทรบุรี จำนวน 5 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน โดยทั้ง 5 โรงเรียนมีครูผู้สอนวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนละ 1 คน รับประทานอาหารกลางวันเป็นการใช้เงินอุดหนุนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการสอนวิชางานเกษตรตั้งแต่ มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โดยมีข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน ดังนี้

- 1) โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง มีขนาดพื้นที่ 289 ไร่ 104 ตารางวา โดยจัดสรรเป็นอาคารเรียน หอพัก โรงอาหาร บ้านพักครู และสนามกีฬา รวม 63 ไร่ 104 ตารางวา ป่าเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา 75 ไร่ ป่าภูมิรักษ์ 7 ไร่ พื้นที่ปลูกป่าทดแทนพลังงาน 137 ไร่ ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 7 ไร่
- 2) โรงเรียนวังดาลวิทยาคม มีขนาดพื้นที่ 60 ไร่ โดยจัดสรรเป็นอาคารเรียน หอพัก โรงอาหาร บ้านพักครู และสนามกีฬา รวม 59 ไร่ ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 1 ไร่
- 3) โรงเรียนกบินทร์บุรี มีขนาดพื้นที่ 27 ไร่ 135 ตารางวา โดยจัดสรรเป็นอาคารเรียน หอพัก โรงอาหาร บ้านพักครู และสนามกีฬา รวม 26 ไร่ 135 ตารางวา ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชางานเกษตร 1 ไร่
- 4) โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคมมีขนาดพื้นที่ 200 ไร่ โดยจัดสรรเป็นอาคารเรียน หอพัก โรงอาหาร บ้านพักครู และสนามกีฬา รวม 70 ไร่ ป่าเฉลิมพระเกียรติ 10 ไร่ ป่าไม้สงวนและป่ายูคาลิปตัส รวม 116 ไร่ ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 4 ไร่ และ
- 5) โรงเรียนกบินทร์วิทยา มีขนาดพื้นที่ 47 ไร่ โดยจัดสรรเป็นอาคารเรียน หอพัก โรงอาหาร บ้านพักครู และสนามกีฬา รวม 46 ไร่ ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา งานเกษตร 1 ไร่

4.1.2 ข้อมูลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากตารางที่ 4.2 การศึกษาพบว่าครูผู้สอน วิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจาก 4 โรงเรียน จบไม่ตรงสาขาวิชาที่สอน และมีประสบการณ์ในการสอนวิชางานเกษตรน้อย ส่วนครูจากโรงเรียนกบินทร์วิทยา ที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูผู้สอนรับราชการมานาน และมีประสบการณ์ในการสอนวิชางานเกษตรมานานถึง 35 ปี ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนล้วนได้รับมอบหมายการสอนวิชาอื่น ยกเว้นครูจากโรงเรียนกบินทร์วิทยาไม่ได้สอนในรายวิชาอื่นนอกจากวิชางานเกษตร ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนล้วนได้รับมอบหมายหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอนเพิ่มอีกด้วย

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ชื่อโรงเรียน	ลาดตะเคียน ราษฎร์บำรุง	วังดาล วิทยาคม	กบินทร์บุรี	วังตะเคียน วิทยาคม	กบินทร์วิทยา
รายการ					
เพศ	ชาย	หญิง	หญิง	ชาย	ชาย
อายุ	37 ปี	35 ปี	38 ปี	29 ปี	57 ปี
ระดับการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี
สาขาวิชาเอกที่ศึกษา	วิทยาศาสตร์ การกีฬา	คณิตศาสตร์	คอมพิวเตอร์ ศึกษา	เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรม	เกษตร ศาสตร์
ตำแหน่งในปัจจุบัน	พนักงานราชการ	คศ.2	ครูอัตราจ้าง	ครูผู้ช่วย	คศ.3
อายุราชการ	8 ปี	10 ปี	6 ปี	6 เดือน	35 ปี
ประสบการณ์การ สอนวิชางานเกษตร	2 ปี	1 ปี	3 ปี	4 เดือน	35 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียน รายการ	ลาดตะเคียน ราษฎร์บำรุง	วังดาล วิทยาคม	กบินทร์บุรี	วังตะเคียน วิทยาคม	กบินทร์วิทยา
จำนวนคาบที่สอน/ สัปดาห์	22 คาบ/ สัปดาห์	18 คาบ/ สัปดาห์	24 คาบ/ สัปดาห์	18 คาบ/ สัปดาห์	16 คาบ/ สัปดาห์
รายวิชาที่สอน นอกจากวิชาแกน เกษตร	- สุขศึกษา - พลศึกษา - ประวัติศาสตร์	- คณิตศาสตร์ - ภาษาอังกฤษ	- คอมพิวเตอร์ - หน้าที่ พลเมือง	- คอมพิวเตอร์	-
หน้าที่พิเศษ นอกเหนือ	- ผู้ช่วยงาน ปกครอง โรงเรียน - ครูที่ปรึกษา ม.2/2	- หัวหน้ากลุ่ม บริหารงาน วิชาการ - หัวหน้างาน บริหาร หลักสูตร	- ผู้ช่วยงาน พัสดุโรงเรียน - หัวหน้างาน อนามัย โรงเรียน	- หัวหน้างาน สารสนเทศ	- หัวหน้างาน พัสดุโรงเรียน - หัวหน้างาน อาคารสถานที่ - หัวหน้ากลุ่ม สาระการงาน ฯ

4.2 การจัดการเรียนการสอนวิชาแกนเกษตร ปัญหา การแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ ที่ครูผู้สอนวิชาแกนเกษตรต้องการในการจัดการเรียนการสอน

4.2.1 การจัดการเรียนการสอนวิชาแกนเกษตร

การจัดการเรียนการสอนงานเกษตร ในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นรายวิชาพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ตามหลักสูตรระบุไว้ว่าจะต้องสอนงานอาชีพ 5 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอนให้ครบทั้ง 5 งาน แต่จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนงานเกษตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 5 โรงเรียน ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า 4 โรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนงานเกษตรในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี แสดงในตารางที่ 4.3 และ 1 โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนงานเกษตร ในรายวิชาแกนเกษตร แสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.3 การจัดการเรียนการสอนงานเกษตรในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอกบินทร์บุรี

โรงเรียน ระดับชั้น/รายวิชา	รหัสวิชา - หน่วยกิต	ลาดตะเคียน ราษฎร์บำรุง	วังดาล วิทยาคม	กบินทร์บุรี	วังตะเคียน วิทยาคม
มัธยมศึกษาปีที่ 1					
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี 1	ง 21101 - 1.0	ไม่มีการสอน งานเกษตร	มีการสอน งานเกษตร	ไม่มีการสอน งานเกษตร	ไม่มีการสอน งานเกษตร
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี 2	ง 21102 - 1.0	มีการสอน งานเกษตร	ไม่มีการสอน งานเกษตร	มีการสอน งานเกษตร	มีการสอน งานเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

โรงเรียน ระดับชั้น/รายวิชา	รหัสวิชา - หน่วยกิต	ลาดตะเคียน ราษฎร์บำรุง	วังตาล วิทยาคม	กบินทร์บุรี	วังตะเคียน วิทยาคม
มัธยมศึกษาปีที่ 2					
การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3	ง 22101 - 1.0	มีการสอน งานเกษตร	มีการสอน งานเกษตร	มีการสอน งานเกษตร	ไม่มีการสอน งานเกษตร
การงานอาชีพและเทคโนโลยี 4	ง 22102 - 1.0	ไม่มีการสอน งานเกษตร	ไม่มีการสอน งานเกษตร	ไม่มีการสอน งานเกษตร	มีการสอน งานเกษตร
มัธยมศึกษาปีที่ 3					
การงานอาชีพและเทคโนโลยี 5	ง 23101 - 1.0	มีการสอน งานเกษตร	มีการสอน งานเกษตร	มีการสอน งานเกษตร	มีการสอน งานเกษตร
การงานอาชีพและเทคโนโลยี 6	ง 23102 - 1.0	ไม่มีการสอน งานเกษตร	ไม่มีการสอน งานเกษตร	ไม่มีการสอน งานเกษตร	ไม่มีการสอน งานเกษตร

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังตาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี และโรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม ได้จัดการสอนงานเกษตรไว้ในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี อย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ในทุกระดับชั้น ไม่ได้สอนงานเกษตรในทุกภาคเรียน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเป็นผู้กำหนดงานการสอนงานเกษตรให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีในโรงเรียน

ตารางที่ 4.4 การจัดการเรียนการสอนงานเกษตรในรายวิชาการงานเกษตรของโรงเรียนกบินทร์วิทยา

โรงเรียนกบินทร์วิทยา				
ระดับชั้น	รายวิชา	รหัสวิชา	จำนวน หน่วยกิต (หน่วยกิต)	จำนวน ชั่วโมงสอน (ชั่วโมง/สัปดาห์)
มัธยมศึกษาปีที่ 1	งานเกษตร 1	ง 21102	0.5	1
มัธยมศึกษาปีที่ 2	งานเกษตร 2	ง 22104	0.5	1
มัธยมศึกษาปีที่ 3	พืชสวนครัว	ง 20211	0.5	1

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนงานเกษตรของโรงเรียนกบินทร์วิทยา พบว่า โรงเรียนกบินทร์วิทยาไม่จัดการสอนงานทั้ง 5 งานรวมอยู่ในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีให้กับนักเรียน แต่โรงเรียนใช้วิธีการแยก 5 งานออกจากกัน แล้วจัดเป็นวิชาของแต่ละงานให้นักเรียนเรียนในแต่ละภาคเรียน คือจัดการสอนวิชาเกษตรระดับชั้นละ 1 ภาคเรียนเท่านั้น โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จัดสอนในรายวิชาพื้นฐาน ส่วนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดสอนในรายวิชาเพิ่มเติม

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน 5 โรงเรียน พบว่า โรงเรียน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังตาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี และโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วังตะเคียนวิทยาฯ ไม่มีการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง แต่ใช้คู่มือครูและแผนสำเร็จรูปของสำนักพิมพ์เอมพันธ์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ทั้ง 4 โรงเรียนจัดสอนวิชา งานเกษตรควบคู่กับงานอื่นที่ตนเองถนัด โดยโรงเรียนกบินทร์วิทยามีการเขียนแผนการจัดการเรียน การสอนด้วยตนเอง ซึ่งทั้ง 5 โรงเรียนใช้วิธีการสอนแบบบรรยายร่วมกับการสาธิตแล้วแบ่งกลุ่มให้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติจะเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกพืช ส่วนโรงเรียน วังตะเคียนวิทยาฯ จัดกิจกรรมในภาคปฏิบัติให้ผู้เรียนได้ทำการเลี้ยงปลาในกระชังร่วมกับการปลูกพืช อัตราส่วนการประเมินผลการเรียนของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนคือ 80 : 20 โดยจัดแบ่งเป็นคะแนน ระหว่างภาคเรียน 80 คะแนน ได้แก่ ใบงาน แบบฝึกหัด ผลงานจากการปฏิบัติ และสอบกลางภาค ส่วนอีก 20 คะแนนเป็นคะแนนสอบปลายภาค

(รายละเอียดโครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา แผนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ทั้ง 5 โรงเรียน แสดงอยู่ในภาคผนวก)

4.2.2 ปัญหา การแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของครูเกษตร

การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชางานเกษตรทั้ง 5 โรงเรียน พบปัญหา และวิธีการในการแก้ไขปัญหา ในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของแต่ละโรงเรียนแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ปัญหา การแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของครูเกษตร

โรงเรียน	ลาดตะเคียน ราษฎร์บำรุง	วังดาลวิทยาฯ	กบินทร์บุรี	วังตะเคียน วิทยาฯ	กบินทร์วิทยา
ปัญหา การแก้ไขปัญหา					
1. ด้านครูผู้สอน					
ปัญหาที่พบ	ขาดความรู้ ความชำนาญและ ทักษะเนื่องจาก ผู้สอนจบใน สาขาวิชาอื่น	ขาดความรู้ ความชำนาญและ ทักษะเนื่องจาก ผู้สอนจบใน สาขาวิชาอื่น	ขาดความรู้ ความชำนาญและ ทักษะเนื่องจาก ผู้สอนจบใน สาขาวิชาอื่น	ขาดความรู้ ความชำนาญและ ทักษะเนื่องจาก ผู้สอนจบใน สาขาวิชาอื่น	ไม่พบปัญหา
วิธีการแก้ไขปัญหา	ใช้ความรู้พื้นฐาน ผสมผสานกับหา ความรู้เพิ่มเติม จากหนังสือ Internet และ อื่นๆ	ใช้ความรู้พื้นฐาน ผสมผสานกับหา ความรู้เพิ่มเติม จากหนังสือ Internet และ อื่นๆ	ใช้ความรู้พื้นฐาน ผสมผสานกับหา ความรู้เพิ่มเติม จากหนังสือ Internet และ อื่นๆ	ใช้ความรู้พื้นฐาน ผสมผสานกับหา ความรู้เพิ่มเติม จากหนังสือ Internet และ อื่นๆ	-
2. ด้านผู้เรียน					
ปัญหาที่พบ	ผู้เรียนขาดความ สนใจและขาด ความกระตือรือร้น	ผู้เรียนขาดความ สนใจและขาด ความกระตือรือร้น	ผู้เรียนขาดความ สนใจและขาด ความกระตือรือร้น	ผู้เรียนขาดความ สนใจและขาด ความกระตือรือร้น	ผู้เรียนขาดความ สนใจและขาด ความกระตือรือร้น
วิธีการแก้ไขปัญหา	ใช้สื่อการเรียนการ สอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความ สนใจและให้ ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติ	ใช้สื่อการเรียนการ สอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความ สนใจและให้ ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติ	ใช้สื่อการเรียนการ สอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความ สนใจและให้ ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติ	ใช้สื่อการเรียนการ สอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความ สนใจและให้ ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติ	ใช้สื่อการเรียนการ สอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความ สนใจและให้ ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

โรงเรียน ปัญหา การแก้ไขปัญหา	ลาดตะเคียน ราษฎร์บำรุง	วังศาลวิทยาคม	กบินทร์บุรี	วังตะเคียน วิทยาคม	กบินทร์วิทยา
3. ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน					
ปัญหาที่พบ	ไม่มีการเขียน แผนการสอนวิชา งานเกษตร เนื่องจากทำการ สอนหลายวิชา	ไม่มีการเขียน แผนการสอน เนื่องจากไม่เข้าใจ ในธรรมชาติของ รายวิชาการงาน อาชีพฯ	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา
วิธีการแก้ไขปัญหา	เตรียมการสอน เป็นรายสัปดาห์ โดยใช้แผนการ สอนสำเร็จรูป	ศึกษารายละเอียด เพิ่มเติมจาก หลักสูตร สถานศึกษา คู่มือ ครู แผนการสอน สำเร็จรูป	-	-	-
4. ด้านการใช้สื่อการสอน					
ปัญหาที่พบ	ขาดสื่อการสอนที่ ที่เป็นของจริง เช่น จอบ เสียม คราด เมล็ดพันธุ์	ขาดสื่อการสอนที่ ที่เป็นของจริง เช่น จอบ เสียม คราด เมล็ดพันธุ์	ขาดสื่อการสอนที่ ที่เป็นของจริง เช่น จอบ เสียม คราด เมล็ดพันธุ์	ขาดสื่อการสอน ชนิดที่มีต้นทุนสูง เช่น ท่อPVC สำหรับทำ กระชังปลา	ไม่มีความเข้าใจใน การใช้สื่อการสอน ที่มีความทันสมัย เช่น โทรทัศน์ มัลติมีเดีย
วิธีการแก้ไขปัญหา	ให้ผู้เรียนทำงาน เป็นกลุ่ม ร่วมกัน ใช้และดูแลวัสดุ อุปกรณ์	ให้ผู้เรียนทำงาน เป็นกลุ่ม ร่วมกัน ใช้และดูแลวัสดุ อุปกรณ์	ให้ผู้เรียนทำงาน เป็นกลุ่ม ร่วมกัน ใช้และดูแลวัสดุ อุปกรณ์	นำวัสดุที่มีใน โรงเรียนมา ประยุกต์ใช้ เช่น ไม้ไผ่ แกลลอนน้ำ	ให้ผู้ที่มีความรู้ ด้านเทคโนโลยีเข้า มาให้คำปรึกษา
5. ด้านการสอนและกิจกรรม					
ปัญหาที่พบ	ระยะเวลาในการ จัดกิจกรรมไม่ เพียงพอ เนื่องจาก ติดภารกิจและงาน มอบหมายอื่นๆ	ระยะเวลาในการ จัดกิจกรรมไม่ เพียงพอ เนื่องจาก ติดภารกิจและงาน มอบหมายอื่นๆ	ระยะเวลาในการ จัดกิจกรรมไม่ เพียงพอ เนื่องจาก ติดภารกิจและงาน มอบหมายอื่นๆ	ระยะเวลาในการ จัดกิจกรรมไม่ เพียงพอ เนื่องจาก ติดภารกิจและงาน มอบหมายอื่นๆ	ระยะเวลาในการ จัดกิจกรรมไม่ เพียงพอ เนื่องจาก ติดภารกิจและงาน มอบหมายอื่นๆ
วิธีการแก้ไขปัญหา	ให้ผู้เรียนทำใบ งาน สรุบน้ำหนัก จากใบความรู้และ หนังสือ แล้วครู เป็นผู้สรุป สาระสำคัญ	ให้ผู้เรียนทำใบ งาน สรุบน้ำหนัก จากใบความรู้และ หนังสือ แล้วครู เป็นผู้สรุป สาระสำคัญ	ให้ผู้เรียนทำใบ งาน สรุบน้ำหนัก จากใบความรู้และ หนังสือ แล้วครู เป็นผู้สรุป สาระสำคัญ	ให้ผู้เรียนทำใบ งาน สรุบน้ำหนัก จากใบความรู้และ หนังสือ แล้วครู เป็นผู้สรุป สาระสำคัญ	ให้ผู้เรียนทำใบ งาน สรุบน้ำหนัก จากใบความรู้และ หนังสือ แล้วครู เป็นผู้สรุป สาระสำคัญ
6. ด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น					
ปัญหาที่พบ	ไม่สามารถนำเอา ทรัพยากรที่มี ชื่อเสียง เช่น ผัก กระเฉด ข้าวโพด แหลมทองเข้ามา จัดกิจกรรมการ เรียนการสอนได้	ไม่สามารถนำเอา ทรัพยากรที่มี ชื่อเสียง เช่น ผัก กระเฉด ข้าวโพด แหลมทองเข้ามา จัดกิจกรรมการ เรียนการสอนได้	ไม่สามารถนำเอา ทรัพยากรที่มี ชื่อเสียง เช่น ผัก กระเฉด ข้าวโพด แหลมทองเข้ามา จัดกิจกรรมการ เรียนการสอนได้	ไม่สามารถนำเอา ทรัพยากรที่มี ชื่อเสียง เช่น ผัก กระเฉด ข้าวโพด แหลมทองเข้ามา จัดกิจกรรมการ เรียนการสอนได้	ไม่พบปัญหา
วิธีการแก้ไขปัญหา	อยู่ในขั้นตอนการ หาวิธีแก้ไข	อยู่ในขั้นตอนการ หาวิธีแก้ไข	อยู่ในขั้นตอนการ หาวิธีแก้ไข	อยู่ในขั้นตอนการ หาวิธีแก้ไข	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

โรงเรียน ปัญหา การแก้ไขปัญหา	ลาดตะเคียน ราษฎร์บำรุง	วังตาลวิทยาคม	กบินทร์บุรี	วังตะเคียน วิทยาคม	กบินทร์วิทยา
7. ด้านผู้บริหาร					
ปัญหาที่พบ	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา
วิธีการแก้ไขปัญหา	-	-	-	-	-
8. ด้านผู้ร่วมงาน					
ปัญหาที่พบ	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา
วิธีการแก้ไขปัญหา	-	-	-	-	-
9. ด้านผู้ปกครอง					
ปัญหาที่พบ	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา	ไม่พบปัญหา
วิธีการแก้ไขปัญหา	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.5 พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จำนวน 5 โรงเรียน พบปัญหา และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านครูผู้สอน โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังตาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี และโรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม มีปัญหาด้านครูผู้สอนคือ ผู้สอนขาดความรู้ ความชำนาญและทักษะในดำเนินงานเกษตร เนื่องจากตัวผู้สอนจบในสาขาวิชาอื่น วิธีการแก้ไขคือ ผู้สอนได้ใช้ความรู้ความเข้าใจและทักษะที่เป็นพื้นฐานจากการเคยทำการเกษตรมาก่อน แล้วนำมา ผสมผสานกับการหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่ออินเทอร์เน็ต และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ส่วนโรงเรียน กบินทร์วิทยา ไม่พบปัญหาในด้านผู้สอน เนื่องจากตัวผู้สอนจบในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ซึ่งมีความรู้ ความชำนาญและทักษะโดยตรงจึงสามารถสอนได้

2. ด้านผู้เรียน พบว่าผู้เรียนจากโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังตาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม และโรงเรียน กบินทร์วิทยา มีปัญหาเรื่องขาดความสนใจและขาดความกระตือรือร้นในการเรียน เนื่องจากผู้เรียน เห็นว่า งานเกษตรเป็นงานหนักและลำบาก วิธีการแก้ไขคือผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอน ที่หลากหลายมากระตุ้นความสนใจของผู้เรียนก่อนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงหลังจากนักเรียน ได้เห็นจากสื่อแล้ว นักเรียนมีความสนใจที่จะปฏิบัติงานและเมื่อได้ปฏิบัติและเห็นผลงาน เช่น มีผลผลิตจากการปลูกผัก เลี้ยงปลา แล้วนักเรียนเกิดความภูมิใจและไม่คิดว่าการทำงานเกษตร เป็นงานหนักอีกต่อไป

3. ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน พบว่าโรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง พบปัญหาด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนคือ ไม่มีการเขียนแผนการสอนตลอด ภาควิชาการศึกษา เนื่องจากได้รับหน้าที่ในการสอนรายวิชาอื่นๆ ซึ่งเป็นวิชาเอกที่ต้องรับผิดชอบรวม 3 วิชา วิธีการแก้ไขคือ ผู้สอนได้เตรียมการสอนเป็นรายสัปดาห์โดยใช้แผนการสอนสำเร็จรูปร่วมกับการใช้คู่มือครู สำหรับปัญหาของโรงเรียนวังตาลวิทยาคม ผู้สอนพบปัญหาด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนคือไม่เข้าใจในธรรมชาติของรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีว่ามี 5 งาน จึงทำให้การเขียนแผนเป็นไปอย่างไม่สมบูรณ์ หรือไม่มีแผนประกอบการสอนบางงาน โดยเฉพาะ งานเกษตร วิธีการแก้ไขคือ ศึกษารายละเอียดของวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีเพิ่มเติม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากหลักสูตรสถานศึกษา คู่มือครูและใช้แผนการสอนสำเร็จรูปที่ได้รับจากสำนักพิมพ์ต่างๆ สำหรับโรงเรียนกบินทร์บุรี โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม และโรงเรียนกบินทร์วิทยาไม่พบปัญหาในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากครูของ 3 โรงเรียนนี้มีประสบการณ์การสอนในกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยีมาบ้างแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนกบินทร์วิทยาครูได้สอนมาเป็นเวลานาน

4. ด้านการใช้สื่อการสอน พบว่า โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม และโรงเรียนกบินทร์บุรีซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาขาดสื่อการสอนของจริงและมีสื่อไม่เพียงพอ เช่น จอบ เสียม คราด เมล็ดพันธุ์ เป็นต้น วิธีการแก้ไขคือ ผู้สอนให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยผลัดกันใช้และดูแลวัสดุและอุปกรณ์ สำหรับโรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคมพบว่าขาดสื่อการสอนชนิดที่มีต้นทุนสูง เพราะงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อ วิธีการแก้ไขคือ ผู้สอนนำวัสดุอุปกรณ์ ที่มีในโรงเรียนมาประยุกต์ใช้ เช่น ไม้ไผ่ แกลลอนน้ำ ที่โรงเรียนกบินทร์วิทยาพบปัญหาด้านการใช้สื่อการสอนมีความทันสมัยมากเกินไป เช่น การใช้โทรทัศน์มัลติมีเดีย เนื่องจากครูผู้สอนมีอายุมากขาดความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ วิธีการแก้ไขคือ ให้ผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาให้คำปรึกษา

5. ด้านการสอนและกิจกรรม พบว่าโรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม และโรงเรียนกบินทร์วิทยา พบปัญหาด้านการสอนและกิจกรรมเหมือนกันคือ การเรียนการสอนและกิจกรรมไม่เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ระยะเวลาในการสอนและการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ เนื่องจากครูผู้สอนติดภารกิจหรืองานมอบหมายอื่น วิธีการแก้ไข ให้ผู้เรียนทำใบงานด้วยการสรุปเนื้อหาจากใบความรู้และหนังสือแล้วครูจะเป็นผู้สรุปสาระสำคัญในแต่ละเรื่อง เป็นเฉลยให้นักเรียนอ่านแล้วเปรียบเทียบกับสิ่งที่นักเรียนสรุปมาเพื่อนักเรียนจะได้เกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง

6. ด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น พบว่าโรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี พบปัญหาไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงของอำเภอกบินทร์บุรี เช่น ผักกระเฉด และข้าวโพดแหลมทองมาจัดการเรียนการสอนได้ เนื่องจากตัวผู้สอนเองไม่มีความรู้ ความชำนาญ และทักษะในการดูแล วิธีการแก้ไขคือ นำเอาสื่อภายในโรงเรียนมาปรับใช้เพื่อให้เข้ากับกระบวนการทำงาน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว ซึ่งยังเป็นการแก้ไขที่ไม่ตรงจุดทางโรงเรียนยังอยู่ในขั้นตอนของการดำเนินการหาวิธีแก้ไข โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคมพบปัญหาด้านทรัพยากรดินมีความแห้งแล้ง ดินแข็ง ยากต่อการทำการเกษตร วิธีการแก้ไขคือ นำเอาวิธีการทำการเกษตรที่มีชื่อเสียงในท้องถิ่น เช่น การปลูกมะนาววงบ่อ เข้ามาจัดกิจกรรมแทนการปลูกพืชลงแปลงปลูก โรงเรียนกบินทร์วิทยา ไม่พบปัญหาในด้านการใช้ทรัพยากรเนื่องจาก มีการนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นเข้ามาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ข้าวโพดแหลมทอง ตามคำขวัญของอำเภอกบินทร์บุรี ที่ว่า “ผักกระเฉดชะลูดน้ำ เลื่องลือนามด่านหนุมาน ปรากฏภาคบูรพา แร่มีค่าทองคำ ต้นแม่น้ำบางปะกง ดงข้าวโพดแหลมทอง ถิ่นของนกเป็ดน้ำ” และตัวผู้สอนเองมีความรู้ความชำนาญในด้านการเกษตรเป็นอย่างดี และยังให้ความร่วมมือกับชุมชนในการเป็นวิทยากร เช่น เป็นวิทยากรในการสอนการขยายพันธุ์พืชและการทำปุ๋ยหมักชีวภาพอีกด้วย

7. ด้านผู้บริหาร พบว่าโรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม และโรงเรียนกบินทร์วิทยา ไม่ประสบปัญหาในด้านผู้บริหาร

เนื่องจากผู้บริหารให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรพร้อมทั้งมอบขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอนวิชางานเกษตรและวิชาอื่นๆ เป็นอย่างดี

8. ด้านผู้ร่วมงาน พบว่าโรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม และโรงเรียนกบินทร์วิทยา ไม่ประสบปัญหาในด้านผู้ร่วมงาน เนื่องจากผู้ร่วมงานให้การยอมรับ การสนับสนุนส่งเสริม และการช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี

9. ด้านผู้ปกครอง พบว่าโรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม และโรงเรียนกบินทร์วิทยา ไม่ประสบปัญหาในด้านผู้ปกครอง เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งในเขตอำเภอกบินทร์บุรีส่วนใหญ่มีการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด และยูคาลิปตัส ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมและเป็นอาชีพหลักในการหารายได้ จึงทำให้ผู้ปกครองให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรเพื่อหวังให้นักเรียนสร้างรายได้และพัฒนาอาชีพสืบต่อไป

4.2.3 ข้อเสนอแนะของครูเกษตรในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ตารางที่ 4.6 ข้อเสนอแนะของครูเกษตรในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

โรงเรียน	ตำแหน่ง	ข้อเสนอแนะ
1. โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง	พนักงานราชการ	“ครูผู้สอนวิชางานเกษตรควรจบในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรโดยตรง ควรใช้สื่อการสอนที่เป็นของจริงเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น”
2. โรงเรียนวังดาลวิทยาคม	ครูชำนาญการ	“พัฒนาหลักสูตรด้านงานเกษตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น สามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตจริง”
3. โรงเรียนกบินทร์บุรี	ครูอัตราจ้าง	“ให้ครูผู้รับผิดชอบในการสอนงานเกษตรเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง และแยกงานเกษตรออกจากรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี”
4. โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม	ครูผู้ช่วย	“พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถนำไปใช้ได้จริง นำผู้เรียนไปศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติกับผู้ประสบความสำเร็จงานเกษตรด้านต่างๆ”
5. โรงเรียนกบินทร์วิทยา	ครูชำนาญการพิเศษ	“จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพิ่มเติมในรายวิชาด้านงานเกษตร พิจารณาถึงความสามารถและความต้องการของผู้เรียน”

จากตารางที่ 4.6 ผลการสัมภาษณ์พบว่า ครูผู้สอนวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในอำเภอกบินทร์บุรี ทั้ง 5 โรงเรียน ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ดังนี้

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรโรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หลักสูตรด้านงานเกษตรเป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาร่วมกันกำหนดขึ้นมาโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสำคัญ ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในท้องถิ่นน้อย เมื่อนำหลักสูตรแกนกลางมาใช้ในโรงเรียนจึงทำให้ไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ ด้านครูผู้สอนไม่มีความรู้ความชำนาญในด้านงานเกษตรโดยตรง เนื่องจากวิชางานเกษตรเป็นรายวิชาที่ต้องใช้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สแกนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทักษะในการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเพื่อเกิดทักษะ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ดังนั้นครูผู้สอนวิชางานเกษตรควรจบในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรโดยตรงจึงจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะ และสามารถนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ด้านสื่อการเรียนการสอน ไม้มีความหลากหลายเนื่องจากวิชางานเกษตรสื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ในการส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อที่เป็นของจริง ที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรโรงเรียนวังตาลวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หลักสูตรด้านงานเกษตรควรมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เพราะวิชางานเกษตรผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้จริง เนื่องจากในชีวิตจริงครอบครัวและสังคมที่ผู้เรียนอยู่ในเขตอำเภอภินทร์บุรี ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมกันเป็นส่วนใหญ่ โดยถ้ามองในด้านการจัดการเรียนการสอน จะเห็นว่าหลักสูตรงานเกษตรเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาเรียนรู้ แต่ในทางปฏิบัติงานเกษตรเป็นปัจจัยหลักที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความอดทน และรักในอาชีพอันเป็นพื้นฐานของครอบครัวที่ปฏิบัติสืบเนื่องกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนไม่ได้จบในสาขาวิชาเกษตร จึงไม่ได้เน้นการเรียนการสอนทางด้านเกษตรแบบเจาะลึก แต่จะสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติการเกษตรทั่วไป เช่น การปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทานได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเมื่อประสบปัญหาแล้วสามารถแก้ไขปัญหาได้จริง การประเมินผลการเรียนใช้การประเมินตามสภาพจริง

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรโรงเรียนภินทร์บุรี ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับรายวิชางานเกษตร แล้วจึงจะสามารถนำมาพัฒนาการเรียนการสอนวิชางานเกษตรได้ต่อไป โดยต้องเลื่อนฐานะครูที่สอนวิชางานเกษตรที่เป็นตำแหน่งครูอัตราจ้างให้เป็นตำแหน่งครูประจำการ จึงจะสามารถเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานนอกสถานที่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรได้ ควรมีการจัดอบรมและการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้กับครูผู้รับผิดชอบในการสอนวิชางานเกษตรอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีจำนวนบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอ และจบไม่ตรงกับสายงานการสอน โดยงานเกษตรที่จัดสอนในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยียังขาดแคลนครูที่จบในสาขาวิชาเกษตรโดยตรง ซึ่งครูที่ได้รับหน้าที่ในการสอนวิชางานเกษตรส่วนใหญ่จะจบในสาขาวิชาอื่น จึงทำให้ครูที่ได้รับหน้าที่ในการสอนงานเกษตรต้องหาความรู้เพิ่มเติม โดยความรู้ส่วนใหญ่ที่ได้จะได้จากหนังสือและสื่อทางอินเทอร์เน็ต แต่ยังคงขาดทักษะและความชำนาญในการลงมือปฏิบัติ ในด้านของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ผู้เรียนมีความสนใจในงานเกษตรน้อย เนื่องจากเป็นยุคของเทคโนโลยีผู้เรียนมักจะให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โทรศัพท์ และคอมพิวเตอร์ จนลืมความสำคัญของการเกษตรซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมไทย โดยงานเกษตรเป็นงานที่ต้องมีใจรักจึงจะสามารถปฏิบัติงานออกมาได้ดี และงานเกษตรยังมีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของนักเรียนอย่างมากอีกด้วย ควรกำหนดให้รายวิชาด้านงานเกษตรเป็นรายวิชาหลักแยกออกจากวิชาการงานอาชีพ โดยสิ่งที่ควรปลูกฝังเป็นอย่างแรกได้แก่ การปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชางานเกษตรเสียก่อน จึงจะสามารถสอนสิ่งต่างๆ ได้ง่ายขึ้น

ครูผู้สอนวิชางานเกษตรโรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หลักสูตรควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ควรทำให้สอดคล้องกับการนำไปใช้จริง และทำให้เป็นปัจจุบัน ควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทางเทคโนโลยี ที่เกี่ยวเนื่องกับรายวิชาด้านงานเกษตร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อสร้างความน่าสนใจในการเรียนการสอน เนื่องจากปัจจุบันผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีความสนใจด้านวิชาการเกษตรมากนักเพราะเห็นว่าเป็นงานหนัก ขาดความอดทนขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ต้องใช้เวลาในการกล่อมเกล่าให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรัก ในงานเกษตร นำผู้เรียนไปศึกษาดูงาน ลงมือปฏิบัติจริงกับผู้เชี่ยวชาญด้านงานเกษตรหรือผู้ที่ ประสบความสำเร็จงานเกษตรในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างของความสำเร็จและ เกิดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่องานเกษตร เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและนำไปพัฒนาอาชีพอันเป็นพื้นฐานของครอบครัวได้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในภาคปฏิบัติ ควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ ที่มีมาตรฐาน มีความคงทน เพื่อยืดอายุการใช้งานให้นานมากขึ้น เพราะส่วนใหญ่วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนจะเป็นวัสดุเหลือใช้ที่ได้ภายในโรงเรียน ถ้าวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิต ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีมาตรฐานก็จะส่งผลให้ผลงานของผู้เรียนมีผลลัพธ์ที่ดี

ครูผู้สอนวิชาการเกษตรโรงเรียนกบินทร์วิทยา ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าด้านหลักสูตรวิชาการเกษตรในสมัยก่อนเป็นที่นิยม ผู้เรียนให้ความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเข้าเรียน ผู้เรียนมีใจรักในด้งานงานเกษตร มีความพร้อมในการทำงานมากกว่าผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเป็นรายวิชาที่ผู้เรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง และนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาหรือทำงานด้งานงานเกษตรให้ประสบความสำเร็จหรือได้ผลผลิตที่ดี โดยในสมัยก่อนมีกิจกรรมที่สร้างเสริมประสบการณ์ในด้งานงานเกษตร ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความสามารถที่มีไปแข่งขันได้ โดยรายวิชาการเกษตรในสมัยก่อนแยกเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตร มีเวลาในการเรียนในภาคปฏิบัติเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติทำให้รู้แจ้งเห็นจริง เนื่องจากวิชาการเกษตรเป็นรายวิชาที่เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by doing) ในขณะที่ปัจจุบันวิชาการเกษตรถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งมีหลายแขนงวิชา เช่น งานบ้าน งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ คอมพิวเตอร์ ซึ่งระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนงานเกษตรก็ลดลงจึงทำให้กิจกรรมที่จัดขึ้นลดลงไปด้วย ทำให้ในปัจจุบันการเข้าร่วมการแข่งขันในกิจกรรมต่าง ๆ ก็ลดลง โดยส่วนตัวมีความคิดเห็นว่าการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพิ่มเติมในรายวิชาด้งานงานเกษตรเพื่อตอบสนองการเรียนรู้และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนให้สูงขึ้น ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ผู้สอนเป็นผู้กำหนดหลักสูตรให้ตรงกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น และควรพิจารณาถึงความต้องการและความสามารถของผู้เรียน ไม่ควรยากเกินความสามารถเพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความไม่สนใจและไม่กระตือรือร้นในการเรียน อีกประการหนึ่งคือผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมที่ผิดว่าการเรียนวิชาการเกษตร หรือคำว่า “เกษตร” เป็นงานที่ลำบากและหนักกว่าสาขาวิชาอื่นๆ จึงทำให้ผู้เรียนมองไม่เห็นถึงความสำคัญของวิชาการเกษตร มองเป็นเพียงรายวิชาหนึ่งที่ต้องเรียนเพื่อให้จบหลักสูตรเท่านั้น จึงเกรงว่าในอนาคตจะไม่มีเยาวชนในการสืบสานด้งานงานเกษตร และจะทำให้งานเกษตรซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมไทยค่อยๆ ลบเลือนหายไปกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมเต็มตัว จึงอยากให้มีการส่งเสริมด้งานงานเกษตรทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรเพิ่มเติมเพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีให้แก่ผู้เรียนในปัจจุบัน

สรุป ข้อเสนอแนะที่ครูเกษตรต้องการในการจัดการเรียนการสอน วิชาการเกษตร ทั้ง 5 โรงเรียน คือ ครูผู้สอนวิชาการเกษตรต้องการพัฒนาหลักสูตรด้งานงานเกษตรให้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถนำไปใช้ได้จริง และแยกเป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตร ครูผู้สอนวิชาการเกษตรควรเป็นครูที่จบในสาขาวิชาเกษตรโดยตรง การเรียนการสอนวิชาการเกษตรควรเน้นในด้านทักษะ ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by doing) โดยมีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชางานเกษตรให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักในอาชีพเกษตรซึ่งเป็นอาชีพพื้นฐานของสังคมไทยให้ดำรงอยู่ต่อไป

4.3 การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ตารางที่ 4.5 ทรัพยากรภายในโรงเรียน และภายในท้องถิ่นที่โรงเรียนใช้ในการจัดการเรียนการสอน

รายการ	ชื่อโรงเรียน				
	ลาดตะเคียน ราษฎร์บำรุง	วังดาลวิทยาคม	กบินทร์บุรี	วังตะเคียน วิทยาคม	กบินทร์วิทยา
ทรัพยากรในโรงเรียน					
1. อาคารและสถานที่ในการจัดการสอนวิชางานเกษตร	เพียงพอ	เพียงพอ	เพียงพอ	เพียงพอ	เพียงพอ
2. บุคลากรในโรงเรียนที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน วิชางานเกษตร	มี	ไม่มี แก้ไขโดยครูผู้สอน เป็นผู้ดำเนิน กิจกรรมต่างๆ เอง	ไม่มี แก้ไขโดยครูผู้สอน เป็นผู้ดำเนิน กิจกรรมต่างๆ เอง	ไม่มี แก้ไขโดยครูผู้สอน เป็นผู้ดำเนิน กิจกรรมต่างๆ เอง	ไม่มี แก้ไขโดยครูผู้สอน เป็นผู้ดำเนิน กิจกรรมต่างๆ เอง
3. งบประมาณในการจัดการสอนวิชางานเกษตร	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดยใช้ งบประมาณ ส่วนตัว	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดยใช้ งบประมาณ ส่วนตัว	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดยใช้ งบประมาณ ส่วนตัว	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดยขอการ สนับสนุนจาก ชุมชน	เพียงพอ
4. สื่อการสอนในชั้นเรียน	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดยใช้สื่อ การสอนอื่นทดแทน เช่น ใช้สื่อวิดีโอ แทนหนังสือเรียน	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดยให้ ผู้เรียนศึกษา เป็นกลุ่ม	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดยให้ ผู้เรียนสืบค้น จากห้องสมุด	เพียงพอ	เพียงพอ
5. สื่อการเรียนการสอนประเภท วัสดุ และอุปกรณ์ทางการเกษตร	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดย แบ่งกลุ่มให้ ผู้เรียนทำ กิจกรรม	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดย แบ่งกลุ่มให้ ผู้เรียนทำ กิจกรรม	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดย ครูผู้สอนนำ อุปกรณ์มาจาก บ้าน	ไม่เพียงพอ แก้ไขโดย แบ่งกลุ่มให้ ผู้เรียนทำ กิจกรรม	เพียงพอ
ทรัพยากรในท้องถิ่น					
6. สื่อการเรียนการสอนใน ท้องถิ่นในการจัดการสอน วิชางานเกษตร	มี	มี	มี	มี	มี
7. วิทยากรท้องถิ่นที่ สนับสนุนการจัดการเรียน การสอน วิชางานเกษตร	ไม่มี แก้ไขโดยนำ นักเรียนไปศึกษา เรียนรู้นอก โรงเรียน	ไม่มี แก้ไขโดยนำ นักเรียนไปศึกษา เรียนรู้นอก โรงเรียน	ไม่มี แก้ไขโดยนำ นักเรียนไปศึกษา เรียนรู้นอก โรงเรียน	ไม่มี แก้ไขโดยนำ นักเรียนไปศึกษา เรียนรู้นอก โรงเรียน	ไม่มี แก้ไขโดยนำ นักเรียนไปศึกษา เรียนรู้นอก โรงเรียน
8. แหล่งศึกษาเรียนรู้ นอกโรงเรียน	มี	มี	มี	มี	มี

การศึกษาทรัพยากรภายในโรงเรียน และภายในท้องถิ่นที่โรงเรียนใช้ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน พบว่า อาคารและสถานที่ในการจัดการสอนวิชางานเกษตรของทั้ง 5 โรงเรียน มีความเพียงพอ บุคลากรท่านอื่นในโรงเรียน 4 โรงเรียนไม่มีส่วนร่วมในการจัดเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสอนวิชางานเกษตร มีเพียง 1 โรงเรียนที่มีการนำนักการภารโรงเข้ามามีส่วนร่วม งบประมาณในการจัดการสอนของ 4 โรงเรียนไม่เพียงพอ มีเพียง 1 โรงเรียนที่มีงบประมาณเพียงพอ คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนไม่เพียงพอ เช่น หนังสือเรียน โปรเจคเตอร์ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพียงพอ โรงเรียน 4 โรงเรียนมีวัสดุและอุปกรณ์ทางการเกษตรไม่เพียงพอ ได้แก่ จอบ เสียม มีดตอกรัง และเมล็ดพันธุ์ โรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนมีการนำสื่อการเรียนการสอนในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร เช่น กิ่งพันธุ์มันสำปะหลัง มูลวัว กิ่งพันธุ์มะนาวและเมล็ดข้าวโพดพันธุ์แหลมทอง โดยโรงเรียน 1 ใน 5 โรงเรียนมีการนำทรัพยากรที่มีชื่อเสียงในอำเภอกบินทร์มาจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร คือข้าวโพดแหลมทอง ดังคำขวัญของอำเภอกบินทร์ที่ว่า “ผักกะเฉดชะลูดน้ำ เลื่องลือนามด่านหนุมาน ปราการภาคบูรพา แร่มีค่าทองคำ ต้นแม่น้ำบางปะกง ดงข้าวโพดแหลมทอง ถิ่นของนกเป็ดน้ำ งามลำหนองปลาแขยง” โรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน ไม่มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นหรือจากภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ทั้ง 5 โรงเรียน ครูผู้สอนนำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน หมู่บ้านเกษตรกรรมหนองหว้า และสถานีที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทั้งหมด 5 โรงเรียน มีการสรุปผลการศึกษาแบ่งตามหัวข้อ ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร และข้อเสนอแนะของครูเกษตรในการจัดการเรียนการสอน 3) ศึกษาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ศึกษาจากครูผู้สอนวิชางานเกษตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนมัธยมในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีทั้งหมด 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนเรียนกบินทร์บุรี โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม และโรงเรียนกบินทร์วิทยา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ (Interview form) ซึ่งมี 3 หัวข้อคือ หัวข้อที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น จำนวนนักเรียน จำนวนครู ขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา ขนาดพื้นที่ของโรงเรียน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของโรงเรียน หัวข้อที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในวิชางานเกษตร ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะของครูเกษตรในการจัดการเรียนการสอน หัวข้อที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชางานเกษตร เช่น วิทยากรในท้องถิ่น สื่อการเรียนการสอนในท้องถิ่น

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการโดยติดต่อขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทั้งหมด 5 โรงเรียน เพื่อชี้แจงรายละเอียดในการทำวิจัยและขออนุญาตเข้าไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนวิชางานเกษตร ทั้ง 5 โรงเรียน พร้อมนัดหมายวันเวลาเพื่อขอข้อมูลและสัมภาษณ์ รายละเอียดต่าง ๆ ในเชิงลึกด้วยตนเอง นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) แล้วนำมาเขียนเป็นผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน

สภาพทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอทับปุดจำนวน 5 โรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน โดยทั้ง 5 โรงเรียนมีครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนละ 1 คนเท่านั้น หน้าที่ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 พื้นที่ที่ใช้ในการทำการเกษตร โรงเรียนที่มีพื้นที่จำนวนมากมีการแบ่งพื้นที่สำหรับใช้ในการทำการเกษตรน้อยมาก เพียง 1 - 4 ไร่ เท่านั้น

5.1.2 ข้อมูลของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การศึกษาพบว่าครูผู้สอน วิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจาก 4 โรงเรียน จบไม่ตรงสาขาวิชาที่สอน และมีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษน้อย ส่วนครูจากโรงเรียน กบินทร์วิทยา ที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูผู้สอนรับราชการมานาน และมีประสบการณ์ในการสอน วิชาภาษาอังกฤษมานานถึง 35 ปี ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนล้วนได้รับมอบหมายการสอนวิชาอื่น ยกเว้น ครูจากโรงเรียนกบินทร์วิทยาไม่ได้สอนในรายวิชาอื่นนอกจากวิชาภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนแต่ละโรงเรียน ล้วนได้รับมอบหมายหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอนเพิ่มอีกด้วย

5.1.3 การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ของ 5 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี และโรงเรียน วังตะเคียน มีการจัดการเรียนการสอนงานเกษตรในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เปิดสอนใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จัดสอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นผู้ กำหนดการสอนงานเกษตรให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีในโรงเรียน ส่วนอีก 1 โรงเรียน คือ โรงเรียน กบินทร์บุรี มีการจัดสอนวิชาเกษตร โดยแยกเป็นรายวิชาเฉพาะซึ่งมีการจัดสอนทั้ง 3 ระดับชั้น ระดับชั้นละ 1 ภาคเรียน โรงเรียน 4 โรงเรียนใช้แผนการสอนสำเร็จรูป อีก 1 โรงเรียนมีการเขียนแผนการสอนด้วยตนเอง 5 โรงเรียนใช้วิธีการสอนแบบบรรยายร่วมกับการสาธิตแล้ว แบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมในภาคปฏิบัติเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกพืชผัก อัตราร่วมการประเมินผลของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนคือ 80 : 20 โดยจัดแบ่งเป็นคะแนนระหว่าง ภาคเรียน 80 คะแนน ได้แก่ ใบงาน แบบฝึกหัด ผลงานจากการปฏิบัติ และสอบกลางภาค ส่วนอีก 20 คะแนนเป็นคะแนนสอบปลายภาค

5.1.4 ปัญหา การแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูเกษตร

5.1.4.1 ด้านผู้สอนจบไม่ตรงสาขาวิชาที่สอน ขาดความรู้ความชำนาญ และทักษะ วิธีการแก้ไขคือ ใช้ความรู้และทักษะจากการทำการเกษตรที่เคยทำผสมผสานกับการหาความรู้เพิ่มเติมจาก หนังสือและแหล่งอินเทอร์เน็ต

5.1.4.2 ด้านผู้เรียน ขาดความสนใจ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน วิธีการแก้ไขคือ ใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน แล้วให้ลงมือปฏิบัติ เมื่อเห็นผลผลิตก็จะเกิดความภูมิใจ

5.1.4.3 ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนไม่ได้เขียนแผนตลอดภาค การศึกษา เนื่องจากรับหน้าที่ในการสอนรายวิชาอื่น รวมถึงไม่เข้าใจในธรรมชาติของรายวิชา วิธีการแก้ไขคือ เตรียมการสอนเป็นรายสัปดาห์ โดยเตรียมจาก คู่มือครู แผนการสอนสำเร็จรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ผู้ใช้เอกสารนี้ต้องรับผิดชอบต่อเนื้อหาที่ไม่ถูกต้องใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.4.4 ด้านการใช้สื่อการสอน ขาดสื่อการสอนที่เป็นของจริง สื่อไม่เพียงพอต่อการสอน ขาดสื่อชนิดที่มีต้นสูง และสื่อมีความทันสมัยยากต่อการใช้งาน วิธีการแก้ไขคือ ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม นำสื่อที่มีในโรงเรียนมาประยุกต์ใช้ และสอบถามวิธีการใช้สื่อจากผู้รู้ ผู้ชำนาญ

5.1.4.5 ด้านการสอนและกิจกรรม ระยะเวลาไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูผู้สอนติดภารกิจอื่น วิธีการแก้ไข วิธีการแก้ไขคือ ผู้เรียนทำใบงานสรุปเนื้อหาของ ใบความรู้โดยครูเป็นผู้สรุปสาระสำคัญของแต่ละเรื่อง

5.1.4.6 ด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นคือ ไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงของ อำเภอกบินทร์บุรี เช่น ผักกระเฉด และข้าวโพดแหลมทองมาจัดการเรียนการสอนได้ เนื่องจากตัว ผู้สอนเองไม่มีความรู้ ความชำนาญ และทักษะในการดูแล และสภาพพื้นดินไม่เอื้อต่อการทำ การเกษตร วิธีการแก้ไขคือ นำเอาสื่อที่มีในท้องถิ่นมาประยุกต์ให้เข้ากับงาน

5.1.4.7 ด้านผู้บริหารทั้ง 5 โรงเรียนไม่พบปัญหาด้านผู้บริหาร เนื่องจากมีการสนับสนุนและ ส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเกษตรเป็นอย่างดี

5.1.4.8 ด้านผู้ร่วมงานทั้ง 5 โรงเรียนไม่ประสบปัญหาในด้านผู้ร่วมงาน เนื่องจากผู้ร่วมงาน ให้การยอมรับ สนับสนุนและส่งเสริมเป็นอย่างดี

5.1.4.9 ด้านผู้ปกครอง ทั้ง 5 โรงเรียนไม่ประสบปัญหาในด้านผู้ปกครอง เนื่องจาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ผู้ปกครองจึงให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการ เรียนการสอนวิชาการเกษตรเป็นอย่างดี

5.1.5 ข้อเสนอแนะของครูเกษตรในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะของครูเกษตรในการจัดการเรียนการสอน วิชาการเกษตร ทั้ง 5 โรงเรียน คือ ครูผู้สอนวิชาการเกษตรต้องการพัฒนาหลักสูตรด้านงานเกษตรให้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นและ สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถนำไปใช้ได้จริง และแยกเป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตร ครูผู้สอน วิชาการเกษตรควรเป็นครูที่จบในสาขาวิชาเกษตรโดยตรง การเรียนการสอนวิชาการเกษตรควรเน้น ในด้านทักษะ ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by doing) โดยมีการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อ วิชาการเกษตรให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักในอาชีพเกษตรซึ่งเป็นอาชีพพื้นฐานของสังคมไทย ให้ดำรงอยู่ต่อไป

5.1.6 การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชาการเกษตร

การศึกษาทรัพยากรภายในโรงเรียน และภายในท้องถิ่นที่โรงเรียนใช้ในการจัดการเรียน การสอน ของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน พบว่า อาคารและสถานที่ในการจัดการสอนวิชาการเกษตรของ ทั้ง 5 โรงเรียน มีความเพียงพอ บุคลากรท่านอื่นในโรงเรียน 4 โรงเรียนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการ สอนวิชาการเกษตร มีเพียง 1 โรงเรียนที่มีการนำนักการภารโรงเข้ามามีส่วนร่วม งบประมาณในการ จัดการสอนของ 4 โรงเรียนไม่เพียงพอ มีเพียง 1 โรงเรียนที่มีงบประมาณเพียงพอ คือโรงเรียนขนาด ใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนไม่เพียงพอ เช่น หนังสือเรียน โปรเจคเตอร์ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพียงพอ โรงเรียน 4 โรงเรียนมีวัสดุและอุปกรณ์ทางการเกษตรไม่เพียงพอ โรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนมีการนำสื่อการเรียน การสอนในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการเกษตร โรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน ไม่มีการ เชิญวิทยากรท้องถิ่นหรือจากภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนวิชาการเกษตรทั้ง 5 โรงเรียน ครูผู้สอนนำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาพิจารณาพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจและมีความสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียนและข้อมูลของครูผู้สอนวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอภินทรบุรีเป็นโรงเรียนต่างจังหวัด ซึ่งมีขนาดพื้นที่ของโรงเรียนเป็นจำนวนมาก แต่มีการจัดพื้นที่สำหรับการทำการเกษตรในภาคปฏิบัติเพียงเล็กน้อย คือ 1- 4 ไร่ ในเรื่องนี้ อัมพล สุขคร (2542 : 95) กล่าวว่าพื้นที่ในการทำการเกษตรของโรงเรียนบางแห่งยังมีพื้นที่ในการทำการเกษตรไม่เพียงพอกับการสอนภาคปฏิบัติ และพื้นที่ส่วนใหญ่ของโรงเรียนถูกใช้ไปกับการก่อสร้างเสียมากกว่า เช่น อาคารเรียน หอประชุม โรงอาหาร และสนามกีฬา ส่วนที่เหลือจึงเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งการเรียนวิชาเกษตรนั้นจะต้องเน้นในเรื่องการปฏิบัติเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะและประสบการณ์ ฉะนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีการกำหนดพื้นที่ของโรงเรียนในการทำการเกษตรให้มากขึ้น แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นพื้นที่ในการทำการเกษตรอาจขึ้นอยู่กับจำนวนครูผู้สอนวิชางานเกษตร ซึ่งจำนวนครูผู้สอนวิชางานเกษตรโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอภินทรบุรีทั้ง 5 โรงเรียนมีครูผู้สอนวิชางานเกษตรโรงเรียนละ 1 คน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้จบในสาขาวิชาเกษตรและมีประสบการณ์การสอนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ วิเชียร พรหมมา (2543 : 85 - 86) พบว่าปัญหา การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดชัยนาทด้านครูผู้สอน คือ ครูผู้สอนวิชาเกษตรไม่ได้จบการศึกษาทางด้านเกษตรโดยตรง ส่วนครูจากโรงเรียนกบินทร์บุรีซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูผู้สอนจบในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ มีอายุราชการและประสบการณ์การสอนนานถึง 35 ปี และสอนเฉพาะในรายวิชางานเกษตร ซึ่งต่างจากโรงเรียน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี และโรงเรียนวังตะเคียน ได้รับหน้าที่การสอนในรายวิชาอื่น อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีขนาดเล็ก จำนวนบุคลากรมีน้อยจึงต้องช่วยกันสอนในรายวิชาอื่นเพิ่มเติม ซึ่งครูทั้ง 5 โรงเรียนล้วนได้รับมอบหมายหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอนเพิ่มเติมอีกด้วย

5.2.2 การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ของ 5 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง โรงเรียนวังดาลวิทยาคม โรงเรียนกบินทร์บุรี และโรงเรียนวังตะเคียน มีการจัดการเรียนการสอนงานเกษตรในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จัดสอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดการสอนงานเกษตรให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีในโรงเรียน ส่วนอีก 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนกบินทร์บุรี มีการจัดสอนวิชางานเกษตร โดยแยกเป็นรายวิชาเฉพาะซึ่งมีการจัดสอนทั้ง 3 ระดับชั้นระดับชั้นละ 1 ภาคเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนา ชุกซอน (2534 : 35) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชางานเกษตร ในโรงเรียนมัศึกษานั้นจะมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานศึกษา โดยแต่ละสถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาความพร้อมด้านต่างๆ เช่น บุคลากร สถานที่ฝึกงาน เครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ โรงเรียน 4 โรงเรียนใช้แผนการสอนสำเร็จรูป อีก 1 โรงเรียนมีการเขียนแผนการสอนด้วยตนเอง จากการศึกษาพบว่าครูผู้สอน 4 โรงเรียนเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ได้เขียนแผนการด้วยตนเองมีสาเหตุมาจากได้รับหน้าที่ในการสอนในรายวิชาอื่นเพิ่มเติมและไม่เข้าใจในธรรมชาติของรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนะ สะดวง (2542 : 64) พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กจะประสบปัญหาในเรื่องครูผู้สอนไม่เพียงพอ ต้องรับผิดชอบสอนหลายวิชาและรับผิดชอบงานหลายด้านจึงทำให้ไม่มีเวลาเตรียมสอน

โรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนใช้วิธีการสอนแบบบรรยายร่วมกับการสาธิตแล้วแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร นาศรี (2542 : 73) ที่พบว่า การสอนวิชางานเกษตรที่ครูนิยมปฏิบัติได้แก่ ให้นักเรียนปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ครูสาธิตให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อเกิดทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 197) ที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักกระบวนการในการทำงานกลุ่ม มีทักษะกระบวนการทำงาน และลักษณะนิสัยในการทำงาน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการศึกษาเกษตรจะยึดหลักปรัชญาปฏิบัตินิยม Pragmatism คือการเรียนรู้โดยการกระทำจริง (Learning by doing) ของ John Dewey จึงจะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของวิชางานเกษตร

กิจกรรมในภาคปฏิบัติของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกพืชผัก อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนด้านพืชนั้นเตรียมกิจกรรมได้ง่ายและสามารถจัดกิจกรรมให้แล้วเสร็จภายในภาคเรียนได้ และไม่ต้องใช้ความละเอียดอ่อนในการดูแลรักษามากซึ่งงบประมาณน้อยและเหมาะสมกับสภาพโรงเรียนทุกๆ สภาพ ไม่ว่าจะพื้นที่มากหรือน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินพ ถั่วทอง (2543 : 106) พบว่า การสอนด้านการเลี้ยงสัตว์นั้นพบปัญหาด้านการจัดกิจกรรม เช่น ต้องใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมมาก งบประมาณสูง มีปัญหาเรื่องกลิ่นรบกวน และขาดคนดูแลในช่วงวันหยุดและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณฑนา พยัคฆ์จำเรียว (2526 : 50) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนมากไม่เปิดสอนวิชาด้านสัตวบาลเพราะโรงเรียนมีพื้นที่ไม่เพียงพอ โรงเรียนอยู่ใกล้เขตชุมชนทำให้มีกลิ่นเป็นมลพิษทางอากาศ จึงทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ในด้านสัตวบาล

อัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคและปลายภาคที่ครูทั้ง 5 โรงเรียนใช้ประเมินผลคือ 80 : 20 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภินพ ถั่วทอง (2543 : 108) ที่พบว่าอัตราส่วนคะแนนการประเมินผลระหว่างภาคและปลายภาควิชา (ง 014) งานเกษตรพื้นฐานนิยมใช้อัตราส่วนคะแนน 80 : 20 เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และเน้นให้นักเรียนทำงานร่วมกันโดยใช้การวัดและการประเมินผลจากการปฏิบัติงานของนักเรียนจัดเป็นวิธีการวัดผลประเมินผลในวิชา (ง 014) งานเกษตรพื้นฐานได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ และเน้นให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและยังสอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีที่เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำงาน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัยการทำงาน ที่เสียสละ มีคุณธรรม การประเมินผลการสอบปลายภาคครูผู้สอนทั้ง 5 โรงเรียนใช้ข้อสอบแบบปรนัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร นาศรี (2542 : 75) ที่พบว่าครูเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานครเกือบทุกโรงเรียนใช้การประเมินผลปลายภาคโดยวิธีการสอบแบบปรนัย เป็นเพราะนักเรียนต่อห้องมากเกินไป ครูมีหน้าที่อื่นมาก และไม่สะดวกที่จะใช้การประเมินผลด้วยวิธีอื่น ดังนั้นถ้าหลีกเลี่ยงได้ไม่ควรปฏิบัติเพราะไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิชาการงานที่มุ่งให้ผู้เรียนเน้นการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.3 ปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนขาดความรู้ความชำนาญและทักษะด้านงานเกษตร เนื่องจากครูผู้สอนไม่ได้จบในสาขาวิชางานเกษตร แต่ครูผู้สอนมีวิธีการแก้ไขปัญหาคือ ใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เป็นพื้นฐานจากการทำการเกษตรนำมาผสมผสานกับการหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่ออินเทอร์เน็ตจึงสามารถสอนได้ ซึ่งพยับ เรื่องบันเทิง (2531 : 2) กล่าวว่า ครูอาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพเกษตรนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีวุฒิทางเกษตร แต่ให้ครูอาจารย์ผู้สอนมีความรัก ความชอบ ความศรัทธาและเห็นคุณค่าของการศึกษาเกษตร เพราะผู้ที่รักและเห็นคุณค่าของสิ่งที่ตนเองสอนย่อมสอนให้นักเรียนเกิดความรักและสนใจต่อการเกษตรได้

ผู้เรียน ขาดความสนใจ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน วิธีการแก้ไขคือ ใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน แล้วให้ลงมือปฏิบัติ เมื่อเห็นผลผลิตก็จะเกิดความภูมิใจ

การเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนไม่ได้เขียนแผนตลอดภาคการศึกษา เนื่องจากรับหน้าที่ในการสอนรายวิชาอื่น รวมถึงไม่เข้าใจในธรรมชาติของรายวิชา ซึ่งในเรื่องของการเขียนแผนการสอน รมนีย์ อภาภิรม (2531 : 31) ได้กล่าวไว้ว่า หน้าที่หลักของครูเกษตร คือ การรับผิดชอบการสอนเพื่อให้นักเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ฉะนั้นครูต้องเตรียมการสอน เพราะการฝึกปฏิบัติในวิชาเกษตรเป็นหัวใจสำคัญของการสอน เพื่อที่จะเน้นให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ ถ้าครูเกษตรไม่มีการวางแผน ขั้นตอนการสาธิต การเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมนักเรียนจะไม่เกิดการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ตลอดจนเกิดจิตพิสัย วิธีการแก้ไขคือ เตรียมการสอนเป็นรายสัปดาห์ โดยเตรียมจาก คู่มือครู แผนการสอนสำเร็จรูป

การใช้สื่อการสอน โรงเรียนขาดสื่อการสอนที่เป็นของจริง สื่อไม่เพียงพอต่อการสอน ขาดสื่อชนิดที่มีต้นทุนสูง และสื่อมีความทันสมัย ยากต่อการใช้งาน วัฒนะ สะดวก (2542 : 62) ทำการศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพเกษตรในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 12 พบว่า ในการจัดการเรียนการสอน สื่อ วัสดุและอุปกรณ์เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ที่เป็นของจริงจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้น วิธีการแก้ไขคือ ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม นำสื่อที่มีในโรงเรียนมาประยุกต์ใช้ และสอบถามวิธีการใช้สื่อจากผู้รู้ ผู้ชำนาญ ดังที่สุโขทัยธรรมธิราช, มหาวิทยาลัย (2532 : 462) กล่าวว่า การสอนวิชาเกษตรต้องปฏิบัติ ศึกษาจากสภาพจริง หากโรงเรียนไม่พร้อมทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือแล้วครูจะต้องพยายามแก้ไขเฉพาะหน้าให้ได้ เช่น การทำสื่อการสอนโดยดัดแปลงวัสดุที่มีในท้องถิ่น

การสอนและกิจกรรม เวลาสอนไม่เพียงพอ เนื่องจากครูผู้สอนติดภารกิจอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาวิ มีบรรจง (2543 : 83 - 84) พบว่า ครูผู้สอนงานเกษตรให้ความเห็นว่า ควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงสอนให้มากกว่านี้ เพราะการสอนงานเกษตรต้องใช้เวลาและการปฏิบัติงาน ควรมีการเรียนรู้ด้วยการฝึกหัด วิธีการแก้ไข วิธีการแก้ไขคือ ผู้เรียนทำใบงานสรุปเนื้อหาของใบความรู้โดยครูเป็นผู้สรุปสาระสำคัญของแต่ละเรื่อง

การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นคือ ผู้สอนไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงของอำเภอกบินทร์บุรี เช่น ผักกระเฉด และข้าวโพดแหลมทองมาจัดการเรียนการสอนได้ เนื่องจาก ตัวผู้สอนเองไม่มีความรู้ ความชำนาญ และทักษะในการดูแลและสภาพพื้นดินไม่เอื้อต่อการทำการเกษตร วิธีการแก้ไขคือ ครูผู้สอนยังอยู่ระหว่างการหาวิธีแก้ไข ซึ่งในเรื่องนี้ นพคุณ ศิริวรรณ (2537 : 74) กล่าวว่า

ครู - อาจารย์เกษตรควรมีคุณวุฒิทางการศึกษาเกษตรโดยตรงรวมทั้งมีความสามารถทางการสอน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หากไม่มีวุฒิทางการศึกษาเกษตรแต่มีความสนใจ ตั้งใจที่จะทำการสอนวิชาเกษตร ควรได้รับการฝึกอบรมสัมมนาหรือเรียนต่อเพิ่มคุณวุฒิด้านครุศาสตร์เกษตรให้มีคุณภาพเพียงพอ

ผู้บริหารทั้ง 5 โรงเรียนมีการสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชางานเกษตรเป็นอย่างดีและผู้ร่วมงานในโรงเรียนให้การยอมรับ สนับสนุนและส่งเสริมเป็นอย่างดี ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผู้ปกครองจึงให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรเป็นอย่างดี

5.2.4 ข้อเสนอแนะของครูเกษตรในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ข้อเสนอแนะของครูเกษตรในการจัดการเรียนการสอน วิชางานเกษตรทั้ง 5 โรงเรียน คือ ครูผู้สอนวิชางานเกษตรต้องการพัฒนาหลักสูตรด้านงานเกษตรให้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถนำไปใช้ได้จริงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริภาณุฉัตร อะนั้นเอื้อ (2555 : บทคัดย่อ) กล่าวว่าการศึกษาเกษตรถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก ฉะนั้นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคม คือการศึกษาด้านการเกษตร และในการเรียนการสอนเกษตร จำเป็นที่จะต้องให้เด็กเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงเพื่อที่จะทำให้เด็กเกิดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรต่อไป และแยกเป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตร ครูผู้สอนวิชางานเกษตรควรเป็นครูที่จบในสาขาวิชาเกษตรโดยตรง การเรียนการสอนวิชางานเกษตร ควรเน้นในด้านทักษะ ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by doing) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชสุรา กิตติสาร (2545 : 79) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ตระหนักในการจัดการเรียนการสอนในด้านการปฏิบัติ หรือทักษะพิสัย โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้ด้วย ความชำนาญ โดยมีการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาเกษตรให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักในอาชีพเกษตรซึ่งเป็นอาชีพพื้นฐานของสังคมไทยให้ดำรงอยู่ต่อไป

5.2.5 การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

พบว่า อาคารและสถานที่ในการจัดการสอนวิชางานเกษตรของทั้ง 5 โรงเรียน มีความเพียงพอ บุคลากรท่านอื่นในโรงเรียน 4 โรงเรียนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการสอนวิชางานเกษตร มีเพียง 1 โรงเรียนที่มีการนำนักการภารโรงเข้ามามีส่วนร่วม งบประมาณในการจัดการสอนของ 4 โรงเรียนไม่เพียงพอ มีเพียง 1 โรงเรียนที่มีงบประมาณเพียงพอ คือโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศรี มงคล (2532 : 79) พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านต่างๆ มากกว่า เช่น งบประมาณค่าใช้จ่าย อุปกรณ์สื่อสาร ยานพาหนะ สวัสดิการแก่ครูและนักเรียน มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และยังสอดคล้องกับ อัมพล สุขศรี (2542 : 97) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่มีผลต่อปัญหาการสอนภาคปฏิบัติวิชาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ในแต่ละปีหมวดเกษตรได้รับงบประมาณน้อย ซึ่งอาจเกิดจากครูเกษตรไม่ชี้แจงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ผู้บริหารทราบ ผู้บริหารจึงไม่ทราบว่ามีปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตรมากน้อยขนาดไหน ฉะนั้นทั้งผู้บริหารและครูควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน บ่อย ๆ โรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนไม่เพียงพอ เช่น หนังสือเรียน โปรเจคเตอร์ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพียงพอ โรงเรียน 4 โรงเรียนมีวัสดุและอุปกรณ์ทางการเกษตรไม่เพียงพอ โรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนมีการนำสื่อการเรียนการสอนในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ซึ่งเป็นผลดีเพราะแต่ละโรงเรียน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้จัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นและเป็นการสนับสนุนทรัพยากรท้องถิ่น ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นอีกด้วย โดยโรงเรียน 1 ใน 5 โรงเรียนมีการนำทรัพยากรที่มีชื่อเสียงในอำเภอกบินทร์มาจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร คือข้าวโพดแหลมทอง ซึ่งเป็นการสนองนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ 2552 - 2559) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553 : 71) ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนจัดการศึกษาตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น โรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน ไม่มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นหรือจากภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร โดยอาจมีสาเหตุมาจากการขาดแคลนงบประมาณ หรือขาดแคลนผู้ติดต่อประสานงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประเทือง ไบเนียม (2533 : 180 - 181) พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาด้านการใช้ทรัพยากรที่ต่างกัน เช่นโรงเรียนขนาดเล็กไม่มีงบประมาณตอบแทนวิทยากร ขาดบุคลากรติดต่อประสานงาน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาเรื่องการดูแลเอาใจใส่ไม่ทั่วถึง ทั้ง 5 โรงเรียน ครูผู้สอนนำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับ อู่สารห์ จันทโรไพศาล (2547 : 33) ที่กล่าวว่า การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำได้ 2 ลักษณะ คือการนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียน เช่น การเชิญวิทยากร หรือนำเอาอุปกรณ์ต่างๆ มาเป็นสื่อการเรียนการสอน และการนำนักเรียนออกไปศึกษาทรัพยากรท้องถิ่นนอกโรงเรียน เช่น การเยี่ยมชมการประกอบอาชีพในชุมชน ในด้านการทอผ้า การจักสาน การเกษตร ซึ่งการจะเลือกใช้วิธีใดนั้นครูผู้สอนจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหา งบประมาณ เวลา จำนวนนักเรียนและการเดินทาง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

จากผลการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ครูผู้สอนวิชางานเกษตรควรเป็นครูที่จบในสาขาวิชาเกษตรโดยตรง หรือถ้าจำเป็นก็ควรให้ครูผู้สอนได้รับการอบรม ศึกษาหลักสูตรระยะสั้น
2. การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรควรจัดแยกเป็นวิชาเฉพาะและจัดให้สอดคล้องกับอาชีพของชุมชนและทรัพยากรของท้องถิ่น
3. โรงเรียนในต่างจังหวัดส่วนใหญ่มีพื้นที่มาก ควรมีนโยบายใช้พื้นที่ของโรงเรียนทำฟาร์มเกษตรและให้การสนับสนุนเงินทุน และแรงงานเพื่อที่นักเรียนจะได้มีพื้นที่ในการปฏิบัติงาน
4. ควรให้ความสำคัญกับการการสอนวิชางานเกษตรให้มาก และจัดสรรงบประมาณให้กับงานเกษตรอย่างเพียงพอ เพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน
5. ควรจัดให้วิทยากรในท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้ในด้านต่างๆ แก่นักเรียนเพื่อความรู้ที่หลากหลายและทันสมัย
6. ควรจัดให้ครูเกษตรได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ
7. นำนักเรียนไปศึกษาดูงาน หรือฝึกปฏิบัติจากผู้รู้ในท้องถิ่นใกล้เคียงโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 7 โดยศึกษาในจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ได้ภาพรวมของการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ครูเกษตรต้องการเพื่อดูความแตกต่างของแต่ละจังหวัด

2. ควรมีการศึกษาความต้องการของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร เพื่อที่จะได้รับทราบความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง เพราะการเรียนรู้จะสัมฤทธิ์ผลหากมีการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2536. **การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2539. **ท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว.
- เฉลิมศรี มงคล. 2532. “การใช้วัสดุในท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นสื่อทดแทนที่เหมาะสมใน
วิชาวิทยาศาสตร์ 101 ปีการศึกษา 2531 ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี.”
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์ ก่องแก้ว. 2541. “การใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลำพูน.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แชมมณี. 2548. **วิธีการสอนหรือรูปแบบการเรียนการสอน.** กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ. 2537. “รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาการเรียนการสอน
วิชาเกษตรกรรมของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและ
ประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.” กรุงเทพฯ : ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- นาวิ มีบรรจง. 2543. “ความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเกษตรเกี่ยวกับการปรับปรุงสภาพการ
จัดการเรียนการสอนงานเกษตรระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้”. วิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร.
บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- นุชสรุ กิตติสาร. 2545. “สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร.” ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เนตรดาว อุ่นพิกุล. 2542. “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการงานและอาชีพของครูผู้สอน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.” การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรจง วรรณสุริยะ. 2535. “การสร้างรายวิชาเลือกเสรีวิชาวิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้น พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) โดยใช้ความรู้จากแหล่งวิชาการในชุมชน จังหวัด
ลำปาง เชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประเทือง ไบเนียม. 2533. “การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นประกอบการสอนวิชาเกษตรกรรมของโรงเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 5.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์. 2539. **หลักการสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปัญญา ทองนิล. 2537. “การใช้แหล่งวิทยาการในท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของครูโรงเรียนประถมศึกษาเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปัญญา หิรัญศรี และคณะ. 2520. **ความรู้พื้นฐานการศึกษาเกษตร.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พยัพ เรื่องบรรเทิง. 2531. “ทัศนะของครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อวิชาเกษตร.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภารดี บุญนุ่ม. 2541. “การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการงานตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มานิต สิทธิศร. 2544. **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.** มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- มณฑนา พยัคฆ์จำเริญ. 2526. “การจัดการสอนวิชาการงานเกษตรตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนกลาง และเขตการศึกษา 1 สังกัดกรมสามัญ.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รมณีย์ อาภาภิรม. 2531. **วิธีการสอนวิชาเกษตร.** โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- รัตนา ชุกซอน. 2534. **การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตรพื้นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลัดดา ศิลาน้อย. 2531. “การใช้ทรัพยากรท้องถิ่น.” สารพัฒนาหลักสูตร. 10 (กันยายน 2531) : 76-78.
- วิเชียร พรหมมา. 2543. “การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรพื้นฐานของครูเกษตรในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วีรวรรณ ญาณพันธุ์. 2533. **หลักการศึกษากษตร.** กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนคร.
- วัฒน์ สะดวก. 2542. “สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพเกษตรในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 12.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศศิธร น่วมเจริญ. 2545. “การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาเกษตรกรรมโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ต่อสมรรถวิสัยที่จำเป็นของครูเกษตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศรีวีไล ชัยขาว. 2543. “สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชา ง 321, ง 322 (โครงการเกษตร) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศิริกาญจน์ อะนั้นเอื้อ. 2555. “การส่งเสริมเกษตรในโรงเรียนชุมชนบ้านท่าสองยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดอกเขต 2.” หลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมาน งามสนิท และ บุญทัน ดอกไธสง. 2530. การศึกษากับทรัพยากรชุมชน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนทร นาศรี. 2542. “ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุโขทัยธรรมาธิราช. 2532. “การจัดระบบการสอนการงานและอาชีพ” เอกสารชุดการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หน่วยที่ 9. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เอกสารอัดสำเนา.
- เสรี ลาขโรจน์. 2531. การบริหารโรงเรียนมัธยม ฯ กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสมัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544. ธรรมนูญปัญญาไทย รุ่นที่ 1 ภาคกลางและภาคตะวันออก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อมรา เล็กเจิงสินธุ์. 2540. หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์, ราชภัฏสวนดุสิต
- อานิศรา บัวคงดี. 2542. “ปัญหาการเรียนการสอนวิชาโครงการเกษตร โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อภินพ ถั่วทอง. 2543. “สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรพื้นฐาน (ง 014) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อริษา จำปาเงิน. 2544. “ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี.” ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- อุส่าห์ จันทรไพศาล. 2547. “การใช้ทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 3.” ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อัมพล สุขศร. 2542. “ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อปัญหาการสอนภาคปฏิบัติวิชาเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
คำอธิบายรายวิชา และโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
ของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน
ภาคผนวก ข กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี คำอธิบายรายวิชา และ
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายวิชาพื้นฐาน

ง 21101 การงานอาชีพ 1 (เทคโนโลยี1)	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 21102 การงานอาชีพ 2	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 22101 การงานอาชีพ 3	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 22102 การงานอาชีพ 4 (เทคโนโลยี2)	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 23101 การงานอาชีพ 5	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 23102 การงานอาชีพ 6	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต

รายวิชาเพิ่มเติม

ง 21201 คอมพิวเตอร์ 1	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 21202 คอมพิวเตอร์ 2	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 22201 คอมพิวเตอร์ 3	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 22202 คอมพิวเตอร์ 4	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 23201 คอมพิวเตอร์ 5	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 23202 คอมพิวเตอร์ 6	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 21102 การงานอาชีพ 2 (รายวิชาพื้นฐาน) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

ศึกษาค้นคว้าความหมายความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว อธิบาย
วิธีการขั้นตอนกระบวนการทำงาน การจัดการงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และ
แนวทางการเลือกอาชีพในอนาคต

วิเคราะห์ ขั้นตอน กระบวนการทำงานเลือกใช้ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ อย่างสร้างสรรค์ และ
เหมาะสมกับงานโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสังคม ลงมือ
ผลิตชิ้นงานตามขั้นตอน กระบวนการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม นำเสนอผลงาน และแนวทาง
การประกอบอาชีพได้อย่างสร้างสรรค์

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ที่ดีต่อการประกอบอาชีพ เห็นความสำคัญของ
การสร้างอาชีพ ทำงานด้วยความเสียสละ และการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

รหัสตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

ง 4.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 22101 การงานอาชีพ 3 (รายวิชาพื้นฐาน) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ สำรวจ และแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาการทำงาน โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแสวงหาความรู้

ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ การจัดประสบการณ์อาชีพ การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ และมีทักษะที่จำเป็นต่องานอาชีพฝึกปฏิบัติทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ด้วยทักษะกระบวนการทำงาน การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน ตลอดจนการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

มีคุณธรรม มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการดำรงชีวิต ครอบครัว และการทำงาน สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

รหัสตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3

ง 4.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3

คำอธิบายรายวิชา

ง 23101 การงานอาชีพ 5 (รายวิชาพื้นฐาน) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ อภิปราย และสรุปขั้นตอนการทำงาน การซัก ตาก พับ เก็บ เสื้อผ้าที่
 ต้องการการดูแลอย่างประณีต การสร้างชิ้นงานหรือผลงาน การทำงานร่วมกันในการเตรียม ประกอบ
 อาหารประเภทสำหรับ การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ การจัดการในด้านธุรกิจประเภทต่าง
 ๆ การขยายพันธุ์พืช การติดตั้ง/ประกอบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในบ้าน โดยใช้วิธีการทางงานเย็บ ปัก ถัก จัก
 สาน และงานปลูกพืชในท้องถิ่น

ศึกษาวิเคราะห์ และอธิบายระดับของเทคโนโลยี แบ่งตามระดับความรู้ที่ใช้เป็น 3 ระดับ คือ
 ระดับพื้นฐานหรือพื้นฐานระดับกลาง และระดับสูง การสร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตาม
 กระบวนการเทคโนโลยี จะทำให้ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถย้อนกลับมาแก้ไขได้ง่าย ภาพ
 ฉาย เป็นภาพแสดงรายละเอียดของชิ้นงาน ประกอบด้วยภาพด้านหน้า ด้านข้าง ด้านบน แสดงขนาด
 และหน่วยวัด เพื่อนำไปสร้างชิ้นงาน

ใช้กระบวนการสืบค้น กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการพัฒนาค่านิยม กระบวนการ
 ทำงานกลุ่ม และกระบวนการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด การใช้ทรัพยากร
 สิ่งแวดล้อมอย่างประหยัด ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม และทำงานอย่างมี
 ประสิทธิภาพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาประยุกต์ใช้ในการ
 ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุข

รหัสตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3

ง 2.1 ม.3/1, ม.3/2

โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
โรงเรียนวังดาลวิทยาคม

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายวิชาพื้นฐาน

ง 21101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 21102	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 22101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 22102	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 23101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 23102	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต

รายวิชาเพิ่มเติม

ง 20201	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	เวลา	60 ชั่วโมง	จำนวน	1.5 หน่วยกิต
ง 20202	โปรแกรมประมวลผลคำ	เวลา	60 ชั่วโมง	จำนวน	1.5 หน่วยกิต
ง 20203	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	เวลา	60 ชั่วโมง	จำนวน	1.5 หน่วยกิต
ง 20204	โปรแกรมเพื่อการสร้างตารางคำนวณ	เวลา	60 ชั่วโมง	จำนวน	1.5 หน่วยกิต
ง 20205	โปรแกรมการนำเสนอ	เวลา	60 ชั่วโมง	จำนวน	1.5 หน่วยกิต
ง 20206	โครงงานคอมพิวเตอร์	เวลา	60 ชั่วโมง	จำนวน	1.5 หน่วยกิต
ง 20221	งานใบตอง 1	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20222	งานใบตอง 2	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20223	อาหารไทย 1	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20224	อาหารไทย 2	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20225	แปรรูปอาหาร 1	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20226	แปรรูปอาหาร 2	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20227	ช่างไฟฟ้า 1	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20228	ช่างไฟฟ้า 2	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20229	ช่างไฟฟ้า 3	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20230	ช่างไฟฟ้า 4	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20231	ช่างไฟฟ้า 5	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20232	ช่างไฟฟ้า 6	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20233	ช่างไม้ 1	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20234	ช่างไม้ 2	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20235	ช่างไม้เครื่องเรือน 1	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20236	ช่างไม้เครื่องเรือน 2	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20237	ช่างเครื่องเสียง 1	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต
ง 20238	ช่างเครื่องเสียง 2	เวลา	40 ชั่วโมง	จำนวน	1.0 หน่วยกิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

รหัส ง 21101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 40 ชั่วโมงจำนวน 1.0 หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ อภิปราย ขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการทำงาน กระบวนการกลุ่ม
 ในการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติการใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการทำงานบ้าน การจัดและ
 ตกแต่งห้อง การประดิษฐ์ของใช้ การจัดสวนในภาชนะ การแก้ปัญหาและซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์
 และเครื่องมือต่างๆ การเลือกซื้อสินค้าและบริการต่างๆ และเห็นแนวทางประกอบอาชีพ

โดยใช้ กระบวนการ และทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะ
 ชีวิตในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้ การทำงานบ้าน งานประดิษฐ์ มีวินัยและความ
 รับผิดชอบในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ และมีจิต
 สาธารณะ

รหัสตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

ง 4.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 21101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ อภิปรายและใช้ขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการทำงาน กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติการจัดและตกแต่งบ้าน การประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น การดูแลรักษาและการตกแต่งสวน และการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า และเห็นแนวทางประกอบอาชีพ

โดยใช้กระบวนการ และทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะชีวิตในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้ การทำงาน มีวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ และมีจิตสาธารณะ

รหัสตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3

ง 4.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 23101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ อภิปราย ขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ตามกระบวนการทำงาน กระบวนการกลุ่ม ในการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติการซัก ตาก พับ เก็บเสื้อผ้า การขยายพันธุ์พืช การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ สามารถสร้างชิ้นงานโดยเลือกใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม มีจิตสำนึกและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

โดยใช้ กระบวนการ และทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะชีวิตในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้ การทำงาน มีวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ และมีจิตสาธารณะ

รหัสตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3

ง 2.1 ม.3/3, ม.3/4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
โรงเรียนกบินทร์บุรี**

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายวิชาพื้นฐาน

ง 21101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 21102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 22101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 22102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 4	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 23101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 5	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 23102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 6	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต

รายวิชาเพิ่มเติม

ง 21201 คอมพิวเตอร์ 1	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 21202 คอมพิวเตอร์ 2	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 22201 คอมพิวเตอร์ 3	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 22202 คอมพิวเตอร์ 4	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 23201 คอมพิวเตอร์ 5	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต
ง 23202 คอมพิวเตอร์ 6	เวลา 40 ชั่วโมง	จำนวน 1.0 หน่วยกิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 21102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต

ศึกษาความหมายความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว อธิบายวิธีการ
ขั้นตอนกระบวนการทำงาน การจัดการงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และแนวทางการ
เลือกอาชีพในอนาคต

วิเคราะห์ ขั้นตอน กระบวนการทำงานเลือกใช้ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ อย่างสร้างสรรค์ และ
เหมาะสมกับงานโดยคำนึงถึง ความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสังคม ลงมือผลิต
ชิ้นงานตามขั้นตอน กระบวนการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม นำเสนอผลงาน และแนวทางการ
ประกอบอาชีพได้อย่างสร้างสรรค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ที่ดีต่อการประกอบอาชีพ เห็นความสำคัญของ
การสร้างอาชีพ ทำงานด้วยความเสียสละ และการแก้ปัญหา อย่างมีเหตุผล

รหัสตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

ง 4.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 22101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต

ฝึกปฏิบัติงานบ้าน เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย อาหารและโภชนาการ งานเกษตร งานช่าง และงานประดิษฐ์โดยใช้ขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม และการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ศึกษาระดับของเทคโนโลยี การสร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการ เทคโนโลยี อย่างปลอดภัย ออกแบบถ่ายทอดความคิดเป็นภาพฉายเพื่อน ไปสู่การสร้างต้นแบบ และ แบบจำลองความคิดของสิ่งของเครื่องใช้หรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลองความคิดและ การรายงานผล

ศึกษาวิธีการทำงานอย่างหลากหลาย แนวทางการเข้าสู่อาชีพ และการประเมินทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

รหัสตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

ง 4.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 23101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ อภิปราย และสรุปขั้นตอนการทำงาน การซัก ตาก พับ เก็บ เสื้อผ้าที่
ต้องการ การดูแลอย่างประณีต การสร้างชิ้นงานหรือผลงาน การทำงานร่วมกันในการเตรียม
ประกอบ อาหารประเภทสำหรับ การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ การจัดการในด้านธุรกิจ
ประเภทต่างๆ การขยายพันธุ์พืช การติดตั้ง/ประกอบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในบ้าน โดยใช้วิธีการทางงานเย็บ
ปัก ถัก จักสาน และงานปลูกพืชในท้องถิ่น ศึกษา วิเคราะห์ และอธิบายระดับของเทคโนโลยี
แบ่งตามระดับความรู้ที่ใช้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับพื้นฐานหรือพื้นฐานระดับกลาง และระดับสูง การ
สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยี จะทำให้ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นระบบ
สามารถย้อนกลับมาแก้ไขได้ง่าย ภาพฉาย เป็นภาพแสดงรายละเอียดของชิ้นงาน ประกอบด้วยภาพ
ด้านหน้า ด้านข้าง ด้านบน แลดูขนาดและหน่วยวัด เพื่อนำไปสร้างชิ้นงาน ใช้กระบวนการสืบค้น
กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการพัฒนาด้านนิยมน กระบวนการทำงานกลุ่ม และกระบวนการ
แก้ปัญหา เพื่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด การใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัด ใช้
ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมี
ความสุข

รหัสตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.3/1, ม.3/2, ม3/3

ง 2.1 ม.3/2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายวิชาพื้นฐาน

ง 21101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1	เวลา 40	ชั่วโมง	จำนวน 1.0	หน่วยกิต
ง 21102	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2	เวลา 40	ชั่วโมง	จำนวน 1.0	หน่วยกิต
ง 22101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3	เวลา 40	ชั่วโมง	จำนวน 1.0	หน่วยกิต
ง 22102	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 4	เวลา 40	ชั่วโมง	จำนวน 1.0	หน่วยกิต
ง 23101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 5	เวลา 40	ชั่วโมง	จำนวน 1.0	หน่วยกิต
ง 23102	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 6	เวลา 40	ชั่วโมง	จำนวน 1.0	หน่วยกิต

รายวิชาเพิ่มเติม

ง 21201	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 21202	การสร้างโปรแกรมนำเสนอ	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 22201	กราฟฟิกเบื้องต้น	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 22202	แอนิเมชัน 1	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 23201	การจัดการฐานข้อมูล	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 23202	โครงงานคอมพิวเตอร์	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 21261	ศิลปะประดิษฐ์	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 21262	ช่างประดิษฐ์	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 22261	งานฝีมือ	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 22262	งานช่าง	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 23261	งานใบตอง	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต
ง 23262	งานไฟฟ้า	เวลา 20	ชั่วโมง	จำนวน 0.5	หน่วยกิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 21102 การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการทำงาน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานด้วยความเสียสละ ตัดสินใจแก้ปัญหาการทำงานอย่างมีเหตุผล แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การจัดสวนในภาชนะ

อธิบายความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ ประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ รวบรวมข้อมูล ประมวลผลข้อมูล ดูแลรักษาข้อมูล

อธิบายแนวทางการเลือกอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีรายได้จากอาชีพที่สร้างขึ้นและเห็นความสำคัญของการสร้างอาชีพสุจริต

การเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

ง 3.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

ง 4.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 21102 การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

มีทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน มีกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน ดูแล และตกแต่งสวน เลี้ยงสัตว์ จัดการผลผลิตและมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

อธิบายกระบวนการเทคโนโลยี สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยี อย่างปลอดภัย ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 3 มิติ หรือภาพฉาย เพื่อนำไปสู่การสร้าง ต้นแบบของสิ่งของเครื่องใช้ หรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลองความคิดและการ รายงานผล เพื่อนำเสนอวิธีการความคิดสร้างสรรค์ใน การแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ ในงานที่ ผลิตเองเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมี การจัดการเทคโนโลยี ด้วยการลดการใช้ทรัพยากรหรือเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

อธิบายหลักการเบื้องต้นของการสื่อสารข้อมูล และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ค้นหาข้อมูลและ ติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

สร้างประสบการณ์อาชีพ เตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ การหางาน คุณสมบัติที่จำเป็น มีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจ

การเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3

ง 2.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3

ง 3.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3

ง 4.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3

คำอธิบายรายวิชา

ง 23102 การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

ทำงานเป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ทักษะในการจัดการอย่างมีคุณธรรม จัดการธุรกิจประเภทต่างๆ การขยายพันธุ์พืช ทำงานโดยใช้ทักษะการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

อธิบายระดับของเทคโนโลยี สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพฉาย เพื่อนำไปสู่การสร้างต้นแบบและแบบจำลองของสิ่งของเครื่องใช้ หรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลองความคิดและการรายงานผล

อธิบายหลักการทำโครงการที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มาพัฒนาผลงานที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าตามความสนใจและความถนัดอย่างมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบ

ทำงานด้วยวิธีที่หลากหลาย วิเคราะห์แนวทางเข้าสู่อาชีพ ประเมินทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ความถนัดและความสนใจของตนเอง

การเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3

ง 2.1 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3

ง 3.1 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3

ง 4.1 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3

โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
โรงเรียนกบินทร์วิทยา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายวิชาพื้นฐาน

ง 21101 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 1	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 21102 งานเกษตร 1	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 21103 งานบ้าน 1	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 21104 งานธุรกิจ 1	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 22101 งานธุรกิจ 2	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 22102 งานช่าง 1	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 22103 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 22104 งานเกษตร 2	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 23101 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 23102 งานบ้าน 2	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 23103 งานช่าง 2	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 23104 งานธุรกิจ 3	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต

รายวิชาเพิ่มเติม

ง 20201 งานประดิษฐ์	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 20202 การประกอบอาหารสำหรับครอบครัว	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 20211 พืชสวนครัว	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 20212 เกษตรทั่วไป	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 20241 โปรแกรมประยุกต์	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 20242 โปรแกรมตารางคำนวณ	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต
ง 20243 การสร้างเว็บเพจ	1 ชั่วโมง/สัปดาห์	0.5 หน่วยกิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 21102 งานเกษตร 1
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เวลา 20 ชั่วโมง จำนวน 0.5 หน่วยกิต

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการเกษตรกรรม เตรียมดินสำหรับการปลูกพืช วิธีการให้ปุ๋ยแก่พืช การเลือกใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร หลักการและขั้นตอนของการเกษตรทฤษฎีใหม่ การขยายพันธุ์และการคัดเลือกพันธุ์ การเตรียมดิน วิธีการปลูกพืช การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิตการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว

สำรวจความต้องการของตลาด ภายในท้องถิ่น คัดเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ปฏิบัติการปลูกพืช 1 อย่าง เลือกใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ได้ จัดบันทึกการปฏิบัติงาน คำนวณค่าใช้จ่าย ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และประเมินผล อภิปรายปัญหาและหาแนวทางแก้ไขในการปลูกพืชได้

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการปลูกพืช การปฏิบัติบำรุงรักษาและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

การเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 22104 งานเกษตร 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2

เวลา 20 ชั่วโมง จำนวน 0.5 หน่วยกิต

ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน การศึกษา ค้นคว้า รวบรวม สังเกต สืบค้น และบันทึกเพื่อใช้ในการพัฒนาการทำงาน เกี่ยวกับการดูแลรักษาและตกแต่งสวน การจัดการผลผลิต การขยายพันธุ์พืช การใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน การสังเกต วิเคราะห์ สร้างทางเลือก และประเมินทางเลือกเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างประหยัดและคุ้มค่าเป็นคุณธรรมในการทำงาน

การเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายรายวิชา

ง 20211 พืชสวนครัว

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

มัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1

เวลา 20 ชั่วโมง จำนวน 0.5 หน่วยกิต

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของพืชผักสวนครัว เช่น ชিং ตะไคร้ พริก โหระพา ฯลฯสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การเตรียมดินปลูก แปลงเพาะ แปลงปลูก วิธีการปลูก การปฏิบัติดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว

วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของตลาด เลือกปลูกพืชผักสวนครัวอย่างน้อย 2 ชนิด ปฏิบัติงานเตรียมดินปลูก เพาะเมล็ดพืชผัก ย้ายปลูกหรือปลูกด้วยการแยกแ่ง ปักชำ ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว จัดผลิตผลจำหน่ายและเขียนโครงการการผลิตพืชผักสวนครัว

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการปลูกพืชผักสวนครัว จำหน่ายได้ และมีเจตคติที่ดี ต่อการทำงานการปลูกพืชผักสวนครัว เห็นแนวทางในการปฏิบัติงาน การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และการพัฒนางานให้เหมาะสมสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม ตระหนักในความสำคัญของการทำงานอย่างมีขั้นตอน และมีความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้

1. ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการผลิตพืชผักสวนครัว
2. ศึกษาข้อมูลก่อนการปลูกพืชผักสวนครัว
3. สามารถเตรียมพันธุ์พืชผักสวนครัวได้
4. สามารถเตรียมดินและวัสดุอุปกรณ์
5. สามารถปลูกพืชผักสวนครัวได้อย่างน้อย 2 ชนิด
6. สามารถขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ดและส่วนต่างๆ ได้
7. ปฏิบัติดูแลรักษาป้องกันโรคและแมลง
8. เก็บเกี่ยวผลผลิตและจำหน่ายได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางภาคผนวก ก.1 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชางานเกษตร 1 โรงเรียนกบินทร์วิทยา

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้			
วิชา งานเกษตร 1		โรงเรียน กบินทร์วิทยา	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
จำนวน 0.5 หน่วยกิต		เวลา 20 ชั่วโมง/ปี	
แผนที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	เป้าหมายการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)
1	ความรู้เรื่องการเกษตรกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายและความสำคัญของการเกษตร 2. การเกษตรในประเทศไทย 3. การเกษตรกรรมกับการดำรงชีวิต 4. การประกอบอาชีพเกษตรกรรม 5. ความสำคัญของพืชต่อชีวิตประจำวัน 6. การปลูกพืชในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศไทย 7. หลักการคัดเลือกพืชที่เหมาะสมกับท้องถิ่น 8. การนำพืชพันธุ์ดีจากถิ่นอื่นเข้ามาปลูก 9. การขยายพันธุ์พืชและการดูแลพันธุ์พืชที่นำมาปลูก 10. การคัดเลือกพันธุ์พืช 11. การเก็บเกี่ยวและการเก็บเมล็ดพันธุ์ 	3
2	เครื่องมือเกษตร	เครื่องมือเกษตร	2
3	การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการเกษตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสำคัญของดินในด้านการเกษตร 2. การอนุรักษ์ดิน 3. การอนุรักษ์น้ำ 	2
4	ปุ๋ย	ปุ๋ย	2
5	การเพาะเมล็ด	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเพาะเมล็ด 2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ 	3
6	การปลูกพืชให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและการใช้ประโยชน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเหมาะสมในการปลูกพืชแต่ละท้องถิ่น 2. การเตรียมดินปลูกผัก 3. การเก็บเกี่ยว 	3
7	การเก็บเกี่ยวรักษาพืชและการแปรรูปผลผลิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเก็บเกี่ยวพืช 2. การเก็บรักษาผลผลิต 3. วิธีการถนอมอาหาร 	2
8	การใช้ประโยชน์จากผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง	การปลูกพืชเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง	2
สอบกลางภาค/ปลายภาค			1
รวม			20

เอกสารนี้เป็นเอกสาร ที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับโรงเรียน เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปยังโรงเรียนอื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางภาคผนวก ก.3 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพืชสวนครัว โรงเรียนกบินทร์วิทยา

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้			
วิชา พืชสวนครัว		โรงเรียนกบินทร์วิทยา	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
จำนวน 0.5 หน่วยกิต			เวลา 20 ชั่วโมง/ปี
แผนที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	เป้าหมายการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)
1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปลูกผัก	1. ความหมายของของพืชสวนครัว 2. ความสำคัญและประโยชน์ของพืชสวนครัว 3. การจำแนกประเภทของพืชสวนครัว 4. วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของตลาดพืชผักในท้องถิ่น	2
2	ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชผักสวนครัว	1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของพืชผัก 2. การเลือกปลูกพืชผักให้เหมาะสมกับท้องถิ่น 3. ปุ๋ย	2
3	การปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษาพืชผักสวนครัว	1. การเตรียมและการคัดเลือกพันธุ์ 2. วัสดุอุปกรณ์ 3. การเตรียมพื้นที่ปลูก 4. การเพาะเมล็ด ย้ายต้นกล้า 5. การปฏิบัติดูแลรักษา 6. ศัตรูพืชผักและการป้องกันกำจัด	8
4	การเก็บเกี่ยวและการจัดจำหน่าย	1. การเก็บเกี่ยวพืชผัก 2. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 3. การแปรรูปและการถนอมอาหาร 4. การจำหน่ายพืชผักและการทำบัญชี	3
5	การเขียนโครงการปลูกพืชผักสวนครัว	1. ความหมายของโครงการ 2. ประเภทโครงการ 3. วิธีการเขียนโครงการ 4. เสนอผลงาน	3
สอบกลางภาค/ปลายภาค			2
รวม			20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข. 1 กิจกรรมการเรียนรู้การสอนงานเกษตรของโรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข. 2 กิจกรรมการเรียนรู้การสอนงานเกษตรของโรงเรียนวังดาลวิทยาคม

ภาคผนวก ข. 3 กิจกรรมการเรียนรู้การสอนงานเกษตรของโรงเรียนกบินทร์บุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข. 4 กิจกรรมการเรียนรู้การสอนงานเกษตรของโรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม

ภาคผนวก ข. 5 กิจกรรมการเรียนรู้การสอนงานเกษตรของโรงเรียนกบินทร์วิทยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวชไมพร น้อยศิริ
วัน เดือน ปีเกิด	27 เมษายน 2533 ที่จังหวัดสมุทรปราการ
ที่อยู่	72 หมู่ 2 ตำบลเปร็ง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ 10560
ประวัติการศึกษา	2555 ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2556 – ปัจจุบัน ครู โรงเรียนลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้